

VOCEA AUTORITĂȚILOR LOCALE

BULETINUL INFORMATIV AL CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA nr. 4 (31), 2016

AP(e)L la CALM/editorialul ediției

"O BOMBA CU CEAS" TICĂIE ÎN LOCALITĂȚILE DIN REPUBLICA MOLDOVA!

CALM AVERTIZEAZĂ:

"LIPSA DE MĂSURI ȘI REFORME URGENTE RISCĂ SĂ ARUNCE ÎN AER TOT SISTEMUL APL!"

De mai mult timp, tragem alarma și batem pe la porți cu mesajul tranșant și clar că reforma descentralizării se află pe muchia prăpastiei, dacă nu sunt luate măsuri concrete și nu sunt făcuți pași rapizi pentru oferirea unei autonomii reale APL. După ani întregi de negocieri și consultări, declarații de fațadă și promisiuni deșarte, trebuie să spunem clar și răspicat: **"Corabia descentralizării este gata să eșueze din cauza că în primplan sunt puse interesele înguste de grup, tendința de a-i fi în cușcă pe primari și politizarea excesivă în toate domeniile!"** Ultimele evoluții pe segmentul reformei de descentralizare și acțiunile, dar mai ales inacțiunile guvernării în ceea ce privește adoptarea unor decizii importante pentru fortificarea bazei fiscale a primăriilor vor induce într-un colaps profund localitățile noastre. Pe de o parte, autoritățile vorbesc mios și siropos despre hotărârea de a sprijini reformele, așa cum au promis-o și partenerilor de dezvoltare, pe de altă parte însă, nu întreprind nicio acțiune palpabilă care le-ar susține declarațiile. E un fel de "dus cu zăhărelul", care durează de ani de zile. Ceea ce se întâmplă acum nu e altceva decât un "knock out" la adresa APL, care și așa au bugete "la pământ", dar obligații și com-

petențe "până la cer". Această rotire în jurul cozii nu poate dura la nesfârșit, or răbdarea APL a ajuns la capăt.

Este un fel de deja vu continuu, confirmat și de mesajele noastre de ani în urmă. Un exemplu ilustrativ în acest sens este și mesajul, pe care l-am adresat autorităților cu doi ani în urmă, în cadrul Conferinței cu genericul "Descentralizarea: calea spre modernizare a Republicii Moldova" care a reunit, la Chișinău, sute de reprezentanți ai administrației publice centrale și locale, parteneri de dezvoltare și experți internaționali. Atunci am scos în prim-plan problemele cu care se confruntă APL și o listă impunătoare de restanțe pe care le are guvernarea față de autoritățile locale în ceea ce privește procesele de adaptare a legislației naționale la standardele europene, angajamente prevăzute expres și în Acordul de Asociere RM-UE: "În această sală sunt peste 200 de primari de orașe și sate, unicii aleși prin vot direct și care beneficiază de cea mai mare încredere a populației. Tot de la ei sunt așteptate rezultate. Din păcate, conducerea țării îi neglijează, lucru inadmisibil, pentru că edilii reprezintă sutele de mii și chiar milioanele de cetățeni care i-au delegat să le apere interesele și să le facă viața mai bună. Aceas-

tă situație vorbește despre reala atitudine a clasei politice/guvernamentale față de cetățenii săi, față de APL, în care au cea mai mare încredere oamenii. Prin extrapolare, această atitudine vizează și domeniul reformelor. **De aceea, nu trebuie să ne mire faptul că nu merg reformele, că banii donatorilor se irosesc pe strategii care nu se implementează, deoarece toate aceste aspecte negative vin din tonul declarativ adoptat de guvernare și neacoperit de acțiuni concrete. Credem că a venit timpul ca întreaga clasă politică și toată societatea să realizeze că nicio reformă din domeniul economiei, justiției, luptei cu corupția, educație, social etc. NU pot avea succes și vor rămâne doar pe hârtie și la nivel de declarații, în condițiile lipsei progreselor pe calea descentralizării și păstrării actualului sistem politico-administrativ extrem de centralizat, politizat, clientelar, depășit și ineficient, dominat de interese înguste de interese aflate în afara controlului real din partea societății.**" Cum vedeți, nimic nu s-a schimbat între timp. Acțiunile celor care au promis rămân

"DIN CAUZA UNOR ACȚIUNI POPULISTE, IRESPONSABILE ȘI LIPSITE DE VIZIUNE PE TERMEN SCURT ȘI MEDIU, ÎN CADRUL POLITICII BUGETAR-FISCALE PENTRU ANUL 2016, MANIFESTATE PRIN CEDĂRILE GUVERNULUI ȘI MINISTERULUI FINANȚELOR ÎN FAȚA PARLAMENTULUI ȘI A UNOR INTERESE ÎNGUSTE DE PARTID, LA CAPITOLUL DESCENTRALIZARE ȘI REFORMA FINANȚELOR LOCALE, SE APROPIE CATASTROFA ȘI COLAPSUL BUGETELOR LOCALE!"

încadrate în aceeași schemă perimată, moștenită încă de pe vremuri demult apuse.

Situația în cadrul APL este una gravă care s-a creat în legătură cu excluderea, din motive politicianiste și populiste, a mai multor inițiative din domeniul descentralizării financiare, din politica bugetar-fiscală pentru anul 2016 și care vor genera probleme serioase pentru bugetele locale, începând cu sfârșitul anului 2016 și pe parcursul anului 2017. În special, este vorba des-

pre stoparea, blocarea nemotivată și unilaterală a înlocuirii taxei pe drumuri cu impozitul pe auto-vehicule; majorarea minimală a impozitului funciar și amânarea evaluării bunurilor imobiliare. Toate aceste măsuri sunt practic unicele posibile și concrete în situația economico-socială precară din țară, identificate anterior și care ar fi putut contribui la creșterea capacității financiare și administrative generale a APL, detensionarea situației legate de expi-

Continuare în pag. 2

"O BOMBA CU CEAS" TICĂIE ÎN LOCALITĂȚILE DIN REPUBLICA MOLDOVA! CALM AVERTIZEAZĂ: "LIPSA DE MĂSURI ȘI REFORME URGENTE RISCĂ SĂ ARUNCE ÎN AER TOT SISTEMUL APL!"

Sfârșit. Început în pag. 1

rarea fondului de compensație și reducerea restanțelor majore în procesul de implementare a reformelor din domeniul descentralizării. Totodată, Fondurile Naționale și în 2016 vor rămâne "proprietăți" exclusive ale anumitor partide, netransparente și politizate. Bani vor fi repartizați ca și până acum, după principiul - "totul la ai noștri" și "nimic la alții". Iar din bugetele locale vor lipsi în continuare resurse pentru satele și orașele din Moldova. Aceasta, contrar tuturor practicilor europene și în pofida faptului

acțiuni concrete și urgente în vederea consolidării și diversificării surselor de venituri ale bugetelor locale. Lipsa de viziune, de acțiuni concrete și alternative din partea Ministerului Finanțelor, a Guvernului și a Parlamentului în legătură cu expirarea în 2016 a fondului de compensare pentru bugetele locale, reducerea veniturilor reale ale bugetelor locale în ultimii 2 ani și nesoluționarea problemelor legate de veniturile ratate ale APL, vor genera în continuare incertitudine la nivel local și riscă să discrediteze complet reforma descentralizării.

CALM a venit din nou cu un

"PĂREREA MEA ESTE CĂ AM AJUNS CA ȚARĂ, CA SOCIETATE, LA LIMITA UNDE SE VEDE LIMPEDE CĂ E NEVOIE DE SCHIMBĂRI REALE, REFORME REALE, PAȘI REALI".

"BANII VOR FI REPARTIZAȚI CA ȘI PÂNĂ ACUM, DUPĂ PRINCIPIUL - "TOTUL LA AI NOȘTRI" ȘI "NIMIC LA ALȚII". IAR DIN BUGETELE LOCALE VOR LIPSI ÎN CONTINUARE RESURSE PENTRU SATELE ȘI ORAȘELE DIN MOLDOVA!"

că, după lungimea drumurilor, cele din intravilanul satelor și orașelor sunt de 10 ori mai multe decât cele naționale (40000 km vs. 3.600 km)! Această situație continuă deja de zeci de ani! Toți cer drumuri de la APL, dar banii sunt concentrați la centru și repartizați netransparent!

Dar bățul cu care sunt bătute APL are două capete! Astfel, lipsa de reforme reale și concrete pe dimensiunea descentralizării va afecta imaginea și credibilitatea autorităților actuale pe plan extern și intern, dacă Guvernul și Parlamentul nu vor întreprinde

set de propuneri concrete privind consolidarea bazei financiare locale și soluționarea problemelor menționate mai sus, care sperăm că vor fi auzite în sfârșit. Altfel poate fi târziu și există șansa ca tot sistemul APL să fie aruncat în haos și incertitudine.

În baza unei analize a Centrelor analitice Expert Grup, am constatat că situația bugetelor locale este deplorabilă. Problema s-a agravat din cauza slăbiciunii factorilor de decizie și interesului politic în detrimentul raționalului. Măsurile înaintate de Guvern și respinse de Parlament erau me-

nite să detensioneze situația, întărind puțin capacitatea financiară a APL. Dacă ar fi fost introdus impozitul pe autovehicule, pentru prima dată în istoria Republicii Moldova, primăriile ar fi primit niște sume importante de bani pe care se puteau baza indiferent din situația politică din țară, ar fi avut o sursă directă de venit la bugetul local. În condițiile actuale când banii de la centru sunt puțini și aceștia repartizați pe criterii politice, ar fi fost un pas important spre revitalizarea APL. Politicienii, parlamentarii declară de la tribune că se gândesc la binele țării și al cetățenilor dar când e vorba de fapte concrete dau înapoi, iar interesul politic prevalează.

O altă măsură care urma să asigure o parte a venitului în bugetul local a fost mărirea impozitului funciar cu 15% care viza în principal marii deținători de terenuri agricole, care rulează sume impunătoare de bani. Din banii aceștia, care ar fi venit direct la buget primăriile, ar fi putut rezolva numeroase probleme locale cum ar fi: reabilitarea drumurilor, iluminatul stradal, salubritatea localităților și înființarea spațiilor pentru depozitarea gunoaielor și a deșeurilor, s.a. Tot din considerente politice a fost respinsă și această măsură.

Anul acesta expiră Fondul de compensare pentru sute de primării, de circa 200 de milioane de lei. Fondul a fost creat pentru doi ani, 2015 - 2016, cu condiția ca Ministerul Finanțelor, Parlamentul, Guvernul să vină cu măsuri concrete pentru consolidarea bazei fiscale a APL. În situația în care aceste măsuri concrete au fost respinse, întrebarea este cum și din ce surse va fi acoperită această sumă de 200 de milioane de lei? Un alt aspect revoltător este că Parlamentul oferă din contul bugetelor locale scutiri de impozite anumitor categorii de cetățeni fără a compensa aceste pierderi și venituri ratate la bugetul local. Din nou, politicienii își arată "grija" pentru cetățeni pe față și îi fură pe la spate. Problemele însă rămân și trebuie găsite soluții, în caz contrar vom ajunge într-o situație dezastruoasă.

Astfel, potrivit Expert Grup, în 2016 pentru Bugetele Unităților Administrative - Teritoriale este planificată o reducere considerabilă a veniturilor proprii în termeni reali. Iar, dacă ținem cont de faptul că în 2015 veniturile s-au diminuat față de 2014 cu peste 11% în termeni nominali, atunci este evidentă existența unei grave probleme în ceea ce privește finanțarea autorități-

lor locale. Deci, din cauza unor acțiuni populiste, iresponsabile și lipsite de viziune pe termen scurt și mediu, în cadrul politicii bugetar-fiscale pentru anul 2016, manifestate prin cedările Guvernului și Ministerului Finanțelor în fața Parlamentului și a unor interese înguste de partid, la capitolul descentralizare și reforma finanțelor locale se apropie catastrofa și colapsul bugetelor locale!

Lista anti-acțiunilor guvernării este impunătoare:

- s-a refuzat implementarea cel puțin a unor reforme promise/reale și de a consolida baza de venituri ale APL (impozitul pe autovehicule și cel funciar);

- prin intermediul multiplelor scutiri de la impozitele locale a diferitor categorii de persoane fizice și juridice, acordate de Parlament în mod unilateral din contul bugetelor locale și fără a le compensa, comunitățile locale sunt lipsite în mod abuziv și ilegal anual de venituri proprii considerabile;

- în anul 2016 expiră fondul de compensare (aproximativ 200 de milioane de lei), ceea ce va pune în curând pe "butuci" (vorba unor deputați foarte "grijulii" față de bietul popor) sute de sate și orașe din Republica Moldova.

"POLITICIENII ÎȘI ARATĂ "GRIJA" PENTRU CETĂȚENI PE FAȚĂ ȘI ÎI FURĂ PE LA SPATE. PROBLEMELE ÎNSĂ RĂMÂN ȘI TREBUIE GĂSITE SOLUȚII, ÎN CAZ CONTRAR VOM AJUNGE ÎNTR-O SITUAȚIE DEZASTRUOASĂ!"

Iar, la toate acestea se adaugă și concluziile ultimilor studii ale Expert Grup, din care rezultă că veniturile reale ale bugetelor locale, în 2016 se vor reduce considerabil! Inflația prognozată este de cel puțin de două ori mai mare decât creșterea veniturilor!

Domnilor Președinte al Parlamentului, Prim-Ministru, Ministru al Finanțelor, Ministru al Transporturilor, parlamentari, cu ce o să acoperiți golurile enorme din bugetele locale create din cauza refuzului Domniilor voastre de a descentraliza anumite surse de venituri și da a compensa scutițiile pe care le acordați cu atâta generozitate din contul veniturilor bugetelor locale și fără a oferi posibilitate APL de a se descurca singuri? De unde o să luați resurse la sfârșitul anului 2016 și începutul anului 2017, atunci când sute de primari vor fi în criză profundă și vor fi nevoiți să bată la ușile DVS. și vor cere răspunsuri? Care sunt soluțiile pe care le oferiți? Nici în politica bugetar-fiscală pe 2016, nici în cea pe 2017, NU există nicio viziune în acest sens! Oare nu înțelegeți că toate eforturile Domniilor Voastre de a recâștiga încrederea partenerilor de dezvoltare sunt ridicole, deoarece anume astfel de "reforme" discreditează complet și definitiv orice termen de reformă și nimeni nu ne va mai crede!?

Noi nu avem capacitatea să reacționăm la timp la tot ce se întâmplă, suntem criticați pe toate direcțiile, iar schimbările spre bine întârzie să apară. Și nu vor fi

schimbări în bine atâta timp cât vom avea o administrație publică centrală neeficientă, săracă, neprofesionistă și politizată, care nu se va dezvolta dacă nu va fi scoasă de sub influența directă a politicului. Din perspectiva situației din RM este foarte clar că a venit timpul depolitizării și descentralizării administrației publice, este în interesul tuturor și este un element esențial pentru avansarea țării noastre. Părerea mea este că am ajuns ca țară, ca societate, la limita unde se vede limpede că e nevoie de schimbări reale, reforme reale, pași reali. Este paradoxal faptul că, în pofida eforturilor susținute ale partenerilor noștri internaționali de a finanța diverse proiecte de infrastructură, de a ajuta la creșterea capacităților administrative ale structurilor de stat, efectul este invers, iar încrederea populației în cursul european al Moldovei este în continuă descreștere.

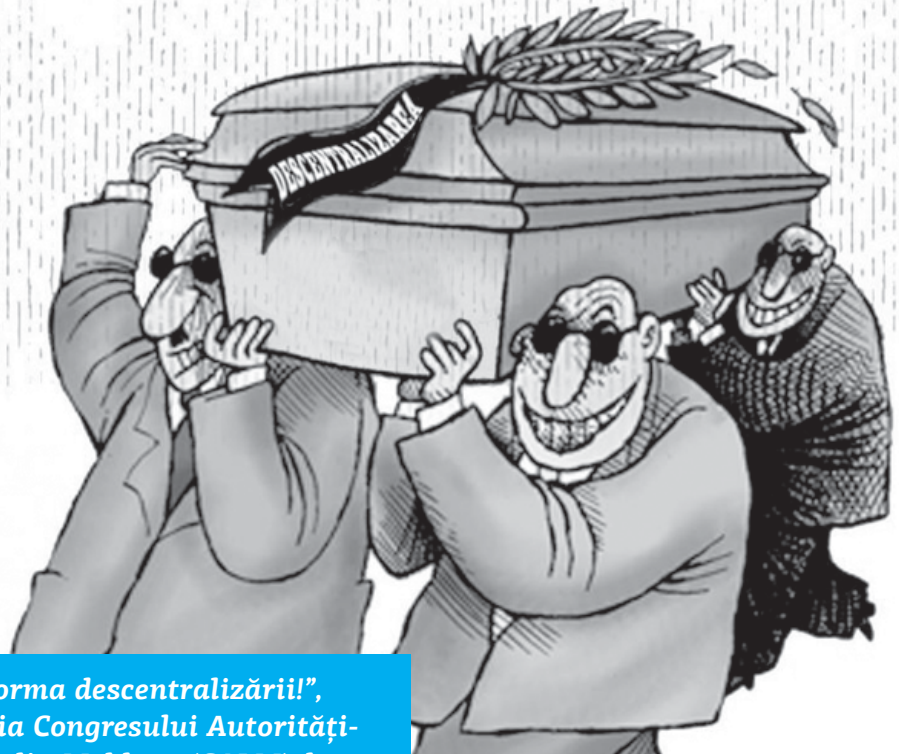
REPUBLICA MOLDOVA ARE NEVOIE DE FAPTE ȘI ACȚIUNI FOARTE CONCRETE CARE SĂ DOVEDEASCĂ VOIȚA ȘI DORINȚA REALĂ DE A FACE SCHIMBĂRI! CU NOI PROMISIUNI, PLANURI ȘI STRATEGII, DEJA NU PĂCĂLEȘTI PE NIMENI!

Editorial de Viorel FURDUI,
director executiv CALM

FINITA LA COMMEDIA: ADIO, DESCENTRALIZARE ȘI REFORME REALE!?

Dezbaterile asupra legii Bugetului de Stat pentru anul în curs, au stârnit polemici aprinse în ceea ce privește asigurarea primăriilor cu pârgurile necesare pentru fortificarea bazei fiscale a entităților pe care le gestionează, acest aspect fiind unul primordial în avansarea reformei descentralizării și edificarea unei autonomii financiare locale reale, în spiritul Cartei Europene și promisiunilor multiple în fața partenerilor de dezvoltare.

FINITA LA COMMEDIA???
GUVERNAREA ÎNGROAPĂ DESCENTRALIZAREA!!!

"Adio, reforma descentralizării", este reacția Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), la abandonarea/excluderea din politica-bugetar fiscală de către Guvern și Parlament unor măsuri de consolidare a veniturilor bugetelor locale, precum și la declarațiile descurajatoare și hazardate ale Ministerului Finanțelor, făcute de la tribuna parlamentară, în ședința din 9 iunie curent, care au confirmat lipsa de viziune, lipsa de măsuri concrete și chiar abandonul continuării reformelor în domeniul descentralizării. Un domeniu declarat prioritar de guvernare și cu restanțe extrem de mari la capitolul reforme. În loc să se vină cu explicații privind cauzele blocării/abandonării reformelor și cu un set concret de măsuri care urmează în regim de urgență întreprinse pentru a recupera din restanțe și a opri colapsul financiar al sutelor de comunități locale, Ministerul Finanțelor a venit cu justificări și motive pentru a NU face reforme reale și a le târăgăna în continuare.

La ședința Legislativului, ministrului de Finanțe, Octavian Armașu, i-au fost adresate întrebări tranșante și principiale privind viitorul satelor și orașelor noastre, multe dintre care sunt deja în incapacitate de plată din cauza că autoritățile centrale tergiversează adoptarea unor decizii importante. În context, președintele Comisiei Administrație Publică, Elena Bodnarenco s-a interesat despre soarta bugetelor locale pentru anul curent care, potrivit ei, sunt la pământ. În răspunsul său, oficialul a menționat: "Pentru anul curent bugetele au fost coordonate cu fiecare unitate administrativă locală. La nivel de țară se prevede majorarea veniturilor autorităților publice locale cu aproximativ 5 la sută. Asta e situația la moment. Fiecare autoritate își cunoaște bugetul care este, practic, în proces de executare și este inclus în bugetul consolidat național." Răspunsul, unul prea formal și evaziv, a generat abordarea unor subiecte principiale pentru viitorul APL. Astfel, Bodnarenco s-a interesat despre soarta impozitelor pe autovehicule, a evaluării imobilelor și a revederii impozitului funciar, instrumente eficiente pentru primari de a suplini de sine stătător haznaua locală, fără a sta cu mâna întinsă după pomeni: "Transferul impozitului pentru autovehicule pe 2016 nu este efectuată, evaluarea imobilelor la zi, majorarea impozitului funciar este amânată. Reiese că descentralizarea și autonomia financiară rămân doar pe hârtie? Practic nu faceți nimic pentru autoritățile administrative de nivel 1 și ce vom face în 2017, atunci când Fondul de susținere va fi suprimat, încheiat?"

FINITA LA COMMEDIA: ADIO, DESCENTRALIZARE ȘI REFORME REALE!?

ELENA BODNARENCO:
"DESCENTRALIZAREA ȘI AUTONOMIA FINANCIARĂ RĂMÂN DOAR PE HĂRTIE? PRACTIC NU FACEȚI NICI UNCE PENTRU AUTORITĂȚILE ADMINISTRATIVE DE NIVEL 1 ȘI CE VOM FACE ÎN 2017, ATUNCI CÂND FONDUL DE SUSȚINERE VA FI SUPRIMAT, ÎNCHEIAT?"

Și de această dată, răspunsul ministrului a fost unul declarativ. Întrebat despre acțiuni concrete, acesta s-a rezumat în a face referire la alte reforme: "Două momente importante. Primul, în viitor se așteaptă implementarea reformei administrației publice la toate nivelele, nu numai nivelul central, dar și cel local. Și scopul nostru este eficientizarea, inclusiv și a cheltuielilor. Probabil va trebui să venim cu anumite optimizări și la nivel de primărie, astfel încât să nu avem primării cu primar și secretar în fiecare cătun și credem că la acest capitol este loc suficient pentru optimizare. În al doilea rând, eu îndemn și APL să privim prin altă prismă autonomia financiară a APL și să învățăm mai mult de la țările care au avansat deja foarte mult în această direcție, în care APL au ca scop primordial crearea locurilor de muncă în localitate, atragerea investitorilor pentru a-și majora veniturile la bugetul local. Nu pot APL să aibă autonomie financiară bazându-se doar pe impozitarea proprietății. Nici într-o țară din lume nu există așa ceva. Veniturile la bugetele locale trebuie asigurate din contul veniturilor cetățenilor care locuiesc în acea localitate."

OCTAVIAN ARMAȘU:
"EU ÎNDEMN ȘI APL SĂ PRIVIM PRIN ALTĂ PRISMĂ AUTONOMIA FINANCIARĂ A APL ȘI SĂ ÎNVĂȚĂM MAI MULT DE LA ȚĂRILE CARE AU AVANSAT DEJA FOARTE MULT ÎN ACEASTĂ DIRECȚIE, ÎN CARE APL AU CA

SCOP PRIMORDIAL CREAREA LOCURILOR DE MUNCĂ ÎN LOCALITATE, ATRAGEREA INVESTITORILOR PENTRU A-ȘI MAJORA VENITURILE LA BUGETUL LOCAL!"

Replica nu a întârziat să apară, Bodnarenco specificând: "Dvs. cunoașteți câți oameni muncesc în administrația publică centrală din România?". La răspunsul negativ al ministrului, președintele Comisiei Administrație Publică, a accentuat: "Ar fi bine să vă documentați și să vă inspirați. Posibil, după aceasta o să vă dați seama că optimizarea ar trebui să înceapă de la autoritățile publice centrale."

Un discurs tranșant a avut și vicepreședintele Comisiei de profil, Iurie Țap, care a menționat că acțiunile guvernării sau, mai degrabă, lipsa de acțiuni pe segmentul reformei de descentralizare și asigurării primarilor cu instrumente financiare viabile pune în pericol și procesul de implementare a Legii Finanțelor Publice Locale.

IURIE ȚAP:

"ÎN 2016, APL NU VOR POSIBILITATEA SĂ PRESTEZE SERVICII, DAR NU VOR PUTEA NICI SĂ ACHITE SALARIILE FUNCȚIONARILOR ȘI ATUNCI NE ÎNTREBĂM: CARE ESTE SENSUL POLITICII BUGETARE PE CARE O DISCUTĂM, CARE ESTE SCOPUL BUGETULUI, PE CARE SUNTEM PE CALE SĂ-L APROBĂM, ȘI CUM VA FI ZIUA DE MÂINE, PENTRU CĂ DACĂ AZI NU PUNEM BAZA, NU CONSOLIDĂM ACESTE COLECTIVITĂȚI LOCALE, NU CREĂM INSTRUMENTELE, PESTE UN AN-DOI NU AVEM CE AȘTEPTA!"

Totodată, deputatul a menționat că ultimele evoluții riscă să anuleze toate progreselor făcute până acum: "Voi aborda subiectul prin prisma colectivităților locale. În mesajul său, domnul ministru a spus că veniturile APL se vor majora cu 5,7 la sută. E mult sau e puțin? Dacă facem referire la ce-a spus de la această tribună ministrul Economiei, Octavian Calmîc, despre rata inflației de 7,2 la sută, răspunsul este clar că această creștere de 5,7 la sută va însemna reducerea, de fapt, a veniturilor APL. Aceasta, pe fundalul faptului că anul trecut, 2015, față de 2014, veniturile nominale ale APL au fost în descreștere cu peste 11 la sută. Voi aduce

niște cifre care mi-au parvenit de la Ministerul Finanțelor în ianuarie 2016. Orașele de reședință: din cele 32, 12 orașe au o stare de lucruri proastă – cheltuielile depășesc veniturile. Nemaivorbind de starea lucrurilor în majoritatea satelor și comunelor noastre. În acest context, faptul că, totuși, nu am discutat politica bugetar-fiscală, ca să avem o claritate în acest sens, este o problemă majoră. În cazul în care azi aprobăm bugetul, iar acele inițiative legislative și măsuri propuse pentru politica bugetar-fiscală pentru 2016, elaborate de comun acord cu CALM de către Ministerul Finanțelor și subcomisia pentru descentralizare, care se pare că nu se regăsesc în cadrul discuțiilor privind politica bugetară în prima lectură, nu vor fi aprobate și implementate, APL vor ajunge într-o situație foarte proastă. **Oare când vom înțelege că sistemul administrației locale este parte a puterii executive, de rând cu guvernul și administrația publică centrală, or competențele acestora sunt scoase de sub autoritatea guvernului. Aceste servicii pe care le prestează colectivitățile locale sunt și pot fi prestate doar de ele și când noi avem APL cu o finanțare proastă vor avea de suferit serviciile oferite cetățenilor. Asta înseamnă lipsa de apă, de canalizare, de drumuri, salubritate, amenajare etc. Despre ce dezvoltare locală, regională, unde APL sunt actorii principali, am putea vorbi? De aici (din parlament – n.r.) vine ceea ce trebuie să se întâmple. Statul este obligat ca atunci când transmite competențe APL să acorde și instrumentele respective. Dacă fac trimitere la Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de Descentralizare, care definește obiective și activități foarte concrete în special la capitolul Patrimoniu – Capacitate pentru dezvoltarea locală, acesta a rămas doar pe hârtie. Deci, a învinui APL este pur și simplu neserios ca să nu spun că, de fapt, este descalificat. Problemele sunt grave de tot. În 2016 nu va mai funcționa Fondul de Compensare. Autoritățile locale care erau în pierdere, estimate în 2012 la 176, acum cred că sunt mai mult de jumătate. În 2016, APL nu să presteze servicii, dar nu vor putea nici să achite salariile funcționarilor și atunci ne întrebăm: care este sensul politicii bugetare pe care o discutăm, care este scopul bugetului, pe care suntem pe cale să-l aprobăm, și cum va fi ziua de mâine, pentru că dacă azi nu punem baza, nu consolidăm aceste colectivități locale, nu creăm instrumentele, peste un an-doi nu avem ce aștepta. Ultimii cinci-șase ani s-a vorbit mult, dar s-au făcut puține și politica bugetar-fiscală propusă nu soluționează o problemă foarte importantă, care se află și în programul de guvernare și este una din condițiile partenerilor noștri de dezvoltare, este o prevedere din Carta Europeană a Autonomiei Locale, dar mai importantă decât toate sunt cetățenii noștri pe care trebuie să-i deservim. În acest sens, am o doleanță și nu e de acum, am exprimat-o de mai multe ori - să încercăm să avem o viziune clară asupra țării și asupra sistemului de administrație. Or, partenerii de dezvoltare au spus că reforma administrației publice centrale și locale, descentralizarea puterii este al doilea element după problema com-**

baterii corupției. Altfel, riscăm să eșuăm în toate reformele!"

VIOREL FURDUL:

"CU REGRET, ȘEDINȚA PARLAMENTULUI ȘI PRESTAȚIA MINISTERULUI FINANȚELOR LA CAPITOLUL PROBLEMELE BUGETELOR LOCALE CONFIRMĂ, CELE MAI SUMBRE PREVIZIUNI: LIPSA DE VIZIUNE ȘI ABANDONAREA PROCESULUI DE DESCENTRALIZARE FINANCIARĂ, DAR ȘI CARACTERUL EXCLUSIV DECLARATIV ȘI FORMAL AL TUTUROR PROMISIUNILOR/ ANGAJAMENTELOR ACTUALE PE ACEASTĂ DIMENSIUNE A REFORMELOR! SEMNALUL EXTREM DE NEGATIV DAT DE CĂTRE MINISTERUL FINANȚELOR ÎN PRIVINȚA VIITORULUI REFORMELOR FINANȚELOR LOCALE ESTE ÎN CONTRADICȚIE VĂDITĂ CU BUNELE INTENȚII ȘI DECLARAȚII ALE GUVERNULUI DE A REALIZA REFORME ȘI DE A RESTABILII CREDIBILITATEA PARTENERILOR DE DEZVOLTARE ȘI SOCIETĂȚII!"

În context, directorul executiv CALM, Viorel Furdul, a menționat: "În timp ce Guvernul actual depune eforturi importante de a restabili încrederea partenerilor de dezvoltare și a-i convinge în determinarea sa de a realiza reforme, Ministerul Finanțelor a dat un semnal extrem de negativ și descurajator atât partenerilor externi, cât și tuturor autorităților locale! În loc să ofere răspunsuri concrete la întrebări concrete privind cauzele târâgării reformelor, cauzele cedării pe toate dimensiunile reformei descentralizării și măsurile pe care urmează să le întreprindă în domeniul consolidării bazei financiare locale, Ministrul Finanțelor, cu un tupeu remarcabil, nu a găsit alte argumente decât a da vina pe comunitățile locale, pe care le-a numit CĂTUNE și s-a legat de o reformă administrativă, subiect extrem de controversat, incert și care în următorii 3 ani nici nu poate fi realizată!!! Mai mult, dl. Ministru a venit cu o idee "novatorie" și "originală" conform căreia anume APL sunt responsabile de crearea locurilor de muncă!!! Genial! Adică, în condițiile actuale asta depinde de APL? Aici nu contează că pe

parcursul cel puțin a ultimilor doi ani, Ministerul Finanțelor și Guvernările, conform LEGII, urmau să vină cu măsuri concrete de consolidare a bazei fiscale locale; nu au realizat practici nimic; au cedat și din puținul care era posibil..... pentru ca de la tribuna Parlamentului să se spună că de vină, de fapt, sunt pentru toate aceste lucruri CĂTUNELE (satele/comunele) și APL-urile, care sunt prea mici și nu creează în condițiile actuale locuri de muncă!!! Deci, în Ungaria, Slovacia, Cehia și alte țări europene, cătunele NU sunt o problemă și nu împiedică la realizarea reformelor, iar în Moldova, aceasta-i o problemă. Ridicol! Este evident că aceste argumente sunt aduse pentru a ascunde lipsa de voință și blocarea/tărăgănarea în continuare a reformelor. Apropo, anume datorită unor astfel de abordări și faptului că NU au fost realizate măsurile de consolidare a bazei financiare locale, în prezent în calitate de CĂTUNE (cum au fost numite cu un ton disprețuitor satele și comunele din Moldova), riscă să ajungă deja majoritatea localităților rurale și o bună parte din orașe, iar întreaga reformă de descentralizare financiară va fi discreditată complet. Deoarece reforma finanțelor locale din 2015, atât de mult trâmbițată, avea sens dacă Guvernarea își respecta toate angajamentele, în special cele ce vizează consolidarea bazei locale de venituri. Păi anume, dacă Ministerul Finanțelor, Guvernul și Parlamentul ar fi consecvenți, ar fi respectat LEGEA și realizat cel puțin o parte din măsurile prevăzute în Strategia Națională a Descentralizării și Planul de acțiuni privind implementarea Acordului de asociere RM-UE, atunci cu totul ar fi altă situație la nivel local. Atunci am putea vorbi de capacitatea administrativă a APL și contribuția lor la dezvoltarea economică. Însă, instituțiile statului NU și-au respectat angajamentele și obligațiile legale, au mers pe jumătăți de măsură, iar în rezultat – o reformă anunțată cu atâta fast riscă în curând să se transforme într-o mare **dezamăgire și o mare păcăleală!** Deoarece, în loc ca veniturile la bugetele locale să crească (real), datorită unor șmecherii prin care domeniul social a fost lăsat pe umerii APL, a fost încetată compensarea diferitor tipuri de facilități la impozite acordate de Parlament din contul bugetelor locale, inflației majorate în raport cu veniturile și lipsei de măsuri concrete de consolidare a bazei financiare locale (reforme), tot mai multe APL devin pierzători și gradul de dezamăgire/tensiune este în creștere față de astfel de reforme! Constatăm, cu regret, că ședința Parlamentului și prestația Ministerului Finanțelor, la capitolul problemele bugetelor locale, ridică mari semne de întrebare privind viitorul reformelor și confirmă cele mai sumbre previziuni: lipsa de viziune, voință și abandonarea procesului de descentralizare financiară, precum și caracterul exclusiv declarativ și formal al tuturor promisiunilor/angajamentelor actuale pe această dimensiune a reformelor! Ce facem, domnilor guvernanți, în următorii 3 ani? Ați renunțat la puținele măsuri care urmau să reducă din tensiunea din rândul APL și presiunea asupra bugetului de stat? Care sunt alternativele? Ce se va întâmpla cu sutele de sate, comune și orașe fără fondul de compensare, fără consolidarea bazei fiscale locale, fără compensarea veniturilor ratate, fără... reforme reale??? Anume răspunsurile la aceste întrebări sunt necesare acum. Ca să nu fie deja prea târziu!

Amintim că, în cadrul ședinței Parlamentului din 9 iunie, Bugetul de Stat pentru anul 2016 a fost votat în două lecturi.

PROPUNERILE CALM

PRIVIND POLITICA BUGETAR-FISCALĂ PENTRU ANUL 2017, ADRESATE MINISTERULUI FINANTELOR ȘI AL ECONOMIEI

Odată cu implementarea reformei finanțelor publice locale (2015) și pentru a evita colapsul financiar al sutelor de unități administrativ-teritoriale, pe de o parte, a fost instituit Fondul de compensare a pierderilor bugetelor locale cu acțiune pentru 2 ani și care expiră în anul 2016. Pe de altă parte, pe parcursul perioadei respective (2 ani), în cadrul reformei finanțelor locale, Ministerul Finanțelor și Guvernul erau responsabile și obligate să vină cu măsuri concrete în vederea consolidării bazei de venituri ale bugetelor locale, în cadrul etapei a II a reformei. Aceste măsuri erau extrem de importante pentru asigurarea sustenabilității bugetelor locale, continuării reformelor în alte domenii ale descentralizării și restabilirea credibilității

din partea partenerilor de dezvoltare. Însă, acest lucru nu s-a făcut. Constatăm că în loc de a propune și susține cel puțin anumite măsuri în vederea recuperării restanțelor în implementarea reformelor și consolidarea bazei fiscale locale, Ministerul Finanțelor și Guvernul, sub presiunea unor factori politici și inițiative populiste, au cedat foarte ușor și practic totul pe dimensiunea descentralizării financiare în cadrul politicii bugetar-fiscale pentru anul 2016 (ex. impozitul pe autovehicule, impozitul funciar). Aceasta, fără a oferi careva alte viziuni și soluții viabile pentru depășirea problemelor grave de ordin financiar și social cu care se vor confrunta începând cu anul 2017 sute de bugete locale.

Pe parcursul acestor doi ani (2015-2016) și în condițiile noului sistem de finanțe publice locale, nu numai că nu au fost create/transferate instrumente pentru a fi consolidată baza de venituri ale APL, dar din contra – bugetele locale au fost lipsite de surse importante de venituri proprii și exclusiv locale!. In acest sens, menționăm problema finanțării instituțiilor sociale (pusă pe umerii APL fără să fie consolidată baza fiscală locală), acordarea prin lege și în mod unilateral din contul bugetelor locale a scuturilor (facilităților) la impozitele și taxele locale diverselor categorii de persoane fizice și juridice (imobil, funciar, taxa pe unitățile de comerț – fără să fie acordate compensațiile corespunzătoare) etc.

De aceea, este absolut inexplicabilă poziția actuală a Ministerului Finanțelor în partea ce se referă la proiectul obiectivelor politicii bugetar-fiscale pentru anii 2017-2019, care nu ține deloc cont de cele menționate mai sus cu privire la situația bugetelor locale și care nu este corelată cu cadrul legal, politicile naționale și angajamentele internaționale ale Republicii Moldova în domeniul descentralizării și reformei fina-

țelor publice locale. Atragem atenția că în proiectul de obiective ale politicii bugetar-fiscale pentru anii 2017-2019 NU este prezent obiectivul consolidării bazei fiscale locale și nu sunt prevăzute careva măsuri concrete în domeniul dat.

CALM a venit anterior cu un set de propuneri pentru politica bugetar-fiscală pentru anul 2016, care, fiind discutate și definitive pe parcursul anului 2016 și implementate începând cu anul 2017, ar fi putut diminua esențial efectele negative și grave asupra bugetelor locale menționate mai sus. Însă, ele nu au fost luate în considerare și susținute.

Prin urmare, ținând cont de cele menționate mai sus și de faptul că majoritatea propunerilor anterioare (la politica bugetar-fiscală din 2016 înaintate către Ministerul Finanțelor prin scrisoarea din 7 mai 2015), rămân valabile și actuale, CALM le propune repetat în formă revizuită și completată pentru politica bugetar-fiscală pentru anii 2017-2019. În special, propunem:

1. Prelungirea acțiunii Fondului de compensare pentru următorii ani (2017-2019), până la

realizarea angajamentelor și măsurilor de consolidare a bazei fiscale locale. Potrivit esenței și logicii strategiei de descentralizare (financiară), existența fondului de compensare este strâns legată de realizarea concomitentă (simultană) a măsurilor concrete privind consolidarea bazei fiscale. Însă, în condițiile în care termenul fondului expiră în anul 2016 și nicio măsură de consolidare a bazei fiscale NU a fost realizată, atunci cu siguranță urmează ca acțiunea acestui fond să fie prelungită în mod necondiționat.

2. Creșterea veniturilor din impozitul pe imobil/funciar.

Impozitul pe imobil/funciar, în majoritatea țărilor UE cu un sistem de administrație publică locală dezvoltat și consolidat, reprezintă una din sursele principale ale bugetelor locale. Mai mult ca atât, impozitul dat este o sursă exclusivă și integrală de venit propriu al bugetelor locale. Însă, în Republica Moldova, această sursă este nesemnificativă și absolut neimportantă. În același timp, această sursă de venit posedă un potențial destul de mare de creștere potrivit studiilor

PROPUNERILE CALM

**PRIVIND POLITICA BUGETAR-FISCALĂ
PENTRU ANUL 2017, ADRESATE
MINISTERULUI FINANTELOR ȘI AL ECONOMIEI**

realizate în ultimii ani pentru Ministerul Finanțelor. Printre cauzele principale ale acestei situații pot fi considerate târâgânarea de mai mult timp a unei evaluări obiective/de piață a bunurilor imobiliare (în special, la nivelul localităților rurale); plafoanele minimale la nivel foarte scăzut și existența unor plafoane maximale, care nu permit APL o mai mare libertate/flexibilitate de a discuta cu comunitatea și de a crește mărimea impozitului pe imobil în proporții mai semnificative și corespunzător cererii/calității serviciilor solicitate de cetățeni. Astfel, se propun următoarele activități concomitente/alternative:

a) Creșterea plafonului/pragului minimal al impozitului pe imobil și/sau eliminarea plafonului maximal al impozitului din art.280 al Codului fiscal. Conform art. 6 alin. (6) din Codul fiscal impozitul pe bunurile imobiliare face parte din categoria impozitelor și taxelor locale. În acest sens, însăși Curtea Constituțională, prin pct. 106 din Hotărârea nr. 2 din 28 ianuarie 2014 pentru controlul constituționalității unor prevederi fiscale referitoare la taxele locale (Sesizarea nr.2a/2014), a statuat că „raportând art. 132 la art. 109 din Constituție, care garantează principiul autonomiei locale, ... legea urmează să cuprindă criteriile de determinare a taxelor locale prin delegarea competenței autorităților publice de a stabili cuantumul nemijlocit, reieșind din principiile și criteriile stabilite de legiuitor. Or, în modul în care sunt expuse mărimile actualelor taxe, nu se asigură un echilibru și o echitate între contribuabilii de la care acestea urmează a fi încasate.” Astfel, din punct de vedere legal, există toate precondițiile pentru a asigura adoptarea și implementarea efectivă a acestei propuneri.

b) Acordarea dreptului APL de a stabili cota maximală a impozitului funciar, în dependență de situația din teritoriile respective.

c) Anularea/revizuirea modului de acordare a facilităților/scutirilor la impozitul pe imobil/funciar prin compensarea venitului ratat de către bugetele locale și/sau transferarea competenței respective către APL, care va decide independent categoriile care pot fi scutite.

În prezent, scutirile sunt stabilite prin lege, de către autoritățile centrale și NU sunt compensate în niciun fel bugetelor locale, ceea ce este contrar esenței acestui impozit (caracter exclusiv local) și principiilor constituționale ale autonomiei locale. Deoarece acest impozit este în exclusivitate local, vine în bugetul local 100% și este colectat/administrat în exclusivitate de către APL de nivelul I. Iar scutirile respective, de regulă afectează/diminuează veniturile bugetelor locale. Sistemul actual de scutiri este abuziv, incompatibil cu principiile constituționale ale autonomiei locale și influențează negativ aplicarea noului sistem de finanțe locale. În acest sens, în vechiul sistem toate facilitățile acordate la plata impozitelor pe proprietate erau compensate prin transferuri generale, inclusiv cele 15% din impozitul funciar acordate deținătorilor de terenuri (dacă achită plata până la data de 30 iunie), precum și facilitățile acordate deținătorilor de plantații multianuale noi, pensionarilor, invalizilor și altor categorii. Asta, deoarece bugetul era centrat pe normative de cheltuieli și când se

calculau total veniturile proprii planificate deja fără sumele prevăzute pentru facilități și cheltuielile calculate după normativele stabilite. Atunci, diferența dintre ele se acoperea din transferuri pentru echilibrare bugetară. Acum, în noul sistem, acest lucru (compensarea) nu se întâmplă. Iar o primărie cu circa 3000 de locuitori (de ex., primăria Feștelita) pierde anual peste 40,0 mii lei, sumă destul de importantă pentru o astfel de localitate.

De aceea, în prezent, este necesar de a corela acordarea de scutiri cu esența, natura și apartenența acestui impozit. Iar în cazul păstrării actualului sistem de scutiri, atunci este obligatoriu și necesar ca bugetul de stat să prevadă compensarea acestor venituri ratate ale bugetelor locale. Sau în calitate de alternativă, urmează a fi asigurat dreptul APL de a decide în privința aplicării scutirilor respective. În acest sens, legea urmează să stabilească unele criterii și categorii de persoane care ar putea beneficia de scutiri, dar și aici doar cu titlul de exemplu. Decizia finală aparținând în exclusivitate APL deliberative care cunosc si-

tuația pe teren și, în baza unui Regulament propriu, pot să stabilească acele categorii de persoane care cu adevărat sunt social-vulnerabile și au nevoie de aceste scutiri. Această măsură va conduce la o aplicare mult mai eficientă și echitabilă a scutirilor de impozit.

3. Introducerea în art. 3 din Legea nr. 397/16.10.2003 privind finanțele publice locale a prevederilor exprese privind compensarea veniturilor ratate de către bugetele locale în urma acordării prin deciziile Parlamentului/Guvernului/Autorităților centrale a unor scutiri de la plata impozitelor/taxelor și altor plăți, în rezultatul cărora au fost diminuate bugetele locale.

În prezent, în afara de impozitul pe imobil/funciar anumite categorii de persoane (fizice și juridice), sunt scutite și de unele taxe locale. De ex. persoanele fizice (pensionari, invalizii) și gospodăriile țărănești, sunt scutite de plata taxa pentru amenajarea teritoriului.

Conform sensului și literei principiilor constituționale/legale ale autonomiei locale, toate scutirile prin legi adoptate de către Parlament, Guvern și alte autorități centrale la plata tuturor plăților fiscale, nefiscale și taxelor locale, urmează a fi compensate APL respective prin transferuri calculate pentru anul curent în limita veniturilor ratate de APL pentru anul în care exercițiul bugetar este încheiat. Adică, în rapoartele contabile să se instituie noțiunea de venituri ratate din cauza modificărilor la legislație care afectează bugetele locale și facilităților acordate de Parlament/Guvern în mod unilateral anumitor categorii de persoane. În mod normal, dacă autoritățile centrale (parlamentul sau guvernul) iau anumite decizii de acest gen, în rezultatul cărora se reduc (ratează) veniturile bugetelor locale, atunci ele sunt obligate să compenseze venitul respectiv ratat comunităților locale. Suma veniturilor ratate urmând să fie adăugată la transferurile cu destinație generală care se virează în bugetele locale respective. În caz contrar, suntem în situația unor abuzuri și încălcări ale Constituției și cadrului legal național/internațional, în vigoare pentru Republica Moldova.

4. Introducerea și punerea în aplicare a unei surse de venit necesară pentru acoperirea cheltuielilor legate de reparația și întreținerea drumurilor din intravilanul localităților rurale și urbane și care se află în proprietatea APL 1.

În prezent, acest domeniu nu este acoperit nici într-un fel. APL 1 sunt lipsite în totalitate de careva surse destinate acestui domeniu important și sensibil al serviciilor publice. Mai mult ca atât, în prezent deja nu mai poate fi tolerată situația în care APL de nivelul I nu dispun de resurse pentru reparația drumurilor, în timp ce rețeaua de drumuri din intravilanul localităților și care sunt gestionate de către APL I constituie circa 40 mii de km. Adică, de circa 10 ori mai multe decât cele naționale, administrate de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor. Toate sursele/taxele actuale sunt concentrate la nivel central și distribuite în mod netransparent, fără ca să existe criterii obiective și clare. Sistemul actual de distribuire a resurselor Fondului Rutier afectează grav imaginea guvernării pe plan intern și extern, fiind unul extrem de politizat, generator de corupție și împiedicând dezvoltarea comunităților locale.

6. Introducerea sistemului/mecanismului de colectare/virare a impozitului pe venitul persoanelor fizice la locul de domiciliu (reședință). O astfel de măsură va reprezenta o creștere semnificativă a veniturilor bugetelor locale și un impuls de dezvoltare, în special pentru comunitățile rurale (dar și cele urbane), locuitorii cărora într-un număr mare desfășoară activități în centre urbane mari. În același timp, urmează a fi revizuite cotele actuale ale veniturilor care rămân la dispoziția bugetelor locale ale localităților urbane, în vederea creșterii lor. Acest sistem fiind unul destul de efectiv și pe larg răspândit în multe țări dezvoltate, inclusiv membrii noi ai UE precum: Polonia, Letonia, Slovacia etc.

7. Introducerea componentei investiționale în bugetele locale și creșterea motivației APL de a dezvolta mediul de afaceri local, prin revizuirea statutului impozitului pe venitul persoane juridice astfel încât el să devină unul partajat și să rămână, total sau parțial, la APL de nivel I, în calitate de sursă specială pentru finanțarea infrastructurii locale

soluționarea acestei probleme ar putea oferi o șansă de consolidare a bazei de venituri în mai multe comunități locale, în special în cele îndepărtate de centre urbane și cu capacități investiționale/financiare mai mici.

9. Revizuirea modului de evidență/contabilizare a cheltuielilor curente în vederea asigurării APL cu lichidități în primele 5 luni ale anului bugetar (decalajul/deficitul de casă)

În vechiul sistem toate transferurile pentru cheltuielile curente, inclusiv pentru educația preșcolară, se contabilizau împreună (art.312) și se asigura lichiditatea bănească pentru tot anul bugetar, inclusiv pentru primele 5 luni când veniturile proprii nu se încasează în bugetele locale. În noul sistem, au fost delimitate aceste transferuri - se are în vedere art.311 destinație generală și 315 destinație specială. Aceasta, în pofida faptului că, conform Legii descentralizării, educația preșcolară este competența proprie nu delegată a APL de nivel unu. În prezent, această situație creează incapacități de plată în primele 5 luni, în cazul în care nu ai un sold disponibil la început de an.

Prin urmare, se propune introducerea în circuitul juridic a noțiunilor de decalaj de

salariilor, creșterea prețurilor și alte corecții economice, atunci în noul sistem aceste lucruri nu pot fi ajustate atâta timp cât veniturile proprii fiscale nu sunt influențate de APL.

CALM ar accepta aceste restricții, care sunt firești în condițiile unei reforme cu finalitate și când reforma finanțelor locale nu s-ar opri doar la prima etapă (situația actuală din Republica Moldova). Dacă s-ar merge în continuare și concomitent la implementarea etapei următoare de consolidare a bazei fiscale care să reducă efectele negative menționate (lipsa de lichidități) și să asigure autonomie reală asupra veniturilor fiscale proprii. Însă, la moment, constatăm că la prima etapă a reformei s-a făcut o claritate doar în calcularea transferurilor generale și stabilirea raporturilor directe nivel unu și Bugetul de Stat. Iar limitările și strictețea la utilizarea resurselor cu destinație specială a complicat și mai mult activitatea APL, limitează capacitățile instituționale (punând sarcini suplimentare pe responsabilități de contabilitate), afectează starea de autonomie locală și în realitate a condus la o centralizare mai mare. Astfel, este denaturată esența reformei care constă în mai multă autonomie și discreție. Prin urmare, în prezent suntem în situația când "căruța" este pusă înaintea "cailor". Delimitarea transferurilor cu destinație specială fiind efectivă și necesară, doar în condițiile asigurării APL cu suficiente resurse/venituri care să le permită acoperirea "găurilor" obiective bugetare care, de regulă, apar la început de an din cauza sistemului actual de colectare a veniturilor.

11. ALTE PROPUNERI

- Asigurarea veniturilor fiscale și nefiscale CALCULATE pentru asigurarea evidenței încasării lor. În prezent, serviciile contabile din cadrul autorităților locale realizează doar evidența de casă (încasate de facto) a veniturilor fiscale și nefiscale. Fără a reflecta și suma veniturilor calculate, dar neîncasate. În acest sens, trebuie modificată instrucțiunea respectivă și introdus un cont contabil special care să reflecte calculul concret al veniturilor fiscale și nefiscale.

- Eliminarea scutirilor de la taxe locale pentru activități cu un randament mare de profitabilitate care, în prezent, sunt scutite de anumite taxe locale: băncile, notarii, avocații, producătorii de bunuri etc.

Considerăm că propunerile respective vor duce la consolidarea potențialului fiscal, dezvoltarea colectivităților locale și implementarea efectivă a reformei. În caz contrar, există riscul major de discreditare atât a reformei finanțelor locale, cât și, în genere, a reformei de descentralizare, în cazul în care reforma finanțelor locale este un element-cheie pentru avansarea și pe alte domenii ale decentralizării.

Prin urmare, luând în considerație necesitatea unor acțiuni urgente, coordonate și calculate, CALM intervine repetat cu propunerea de a crea un grup de lucru din experți, reprezentanți ai Ministerului Finanțelor și autorităților locale, pentru a discuta toate propunerile menționate (inclusiv prin prisma analizelor economice-financiare, impact social, etc.) și a le definitiva având în vedere faptul că anume Ministerul de Finanțe dispune de toate datele și informația necesară. La rândul său, CALM este disponibil de a veni cu expertiza juridică, în vederea elaborării și promovării pachetului de acte legislative/normative necesare de a fi adoptate și implementate.

De aceea, luând în considerație experiența internațională (UE) și recomandările experților se propune:

a) Instituirea unui impozit local special pe proprietate - mijloace de transport. Acest impozit va înlocui taxa actuală pentru drumuri/rutiere și va veni integral în bugetele locale.

b) La rândul său, pentru folosirea drumurilor (inclusiv a celor naționale), va fi instituită o taxă specială de tip "rovinietă" care va fi percepută de către stat și o cotă din această taxă (de exemplu, 50%) se va repartiza "per capita" pe conturile speciale ale bugetelor locale ale comunităților în dependență de numărul de automobile înregistrate și proprietari care ar achita taxa respectivă.

5. Revizuirea statutului, apartenenței și modului de repartizare a taxelor pe resursele naturale. În opinia noastră, aceste taxe trebuie incluse în categoria taxelor locale, fiind încă o sursă de venit care **cel puțin o parte a acestora trebuie să fie virate la bugetele locale de nivelul I.** APL au de asemenea de soluționat diverse probleme în domeniul mediului, protecției acestuia, întreprinderea de acțiuni de salubritate și înverzire, etc.

În prezent, marea majoritate a bugetelor locale NU dispun de componenta de dezvoltare. În cadrul primei etape de implementare a noului sistem de finanțe publice locale, nu se oferă posibilitate de planificate a componentei investiționale. Aceasta, deoarece cu greu ajung resurse pentru cheltuieli curente. În acest sens, ar fi o soluție ca impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător să devină sursa de finanțare a acestei componente în proporție de 100%. Condiție, care ar încuraja mediul de afaceri local să reflecte acest venit în scopul îmbunătățirii infrastructurii locale. Totodată, se propune ca redistribuirea lui să fie realizată după modelul impozitului pe venitul persoanelor fizice.

8. Examinarea și soluționarea problemei filialelor/reprezentanțelor care activează în localitățile urbane și rurale, alte decât locul aflării sediilor centrale/de bază.

Conform sistemului actual financiar, bugetele locale NU beneficiază de mai multe venituri din activitatea filialelor/reprezentanțelor. De ex. impozitul pe venitul persoanelor fizice se virează la locul aflării sediului de bază, nu și în bugetul localității unde este plasată filiala. Astfel de cazuri sunt multe și

casă și deficit bugetar, precum și stabilirea mecanismului de acoperire a lor. O propunere ar fi ca, pentru a evita decalajul de casă (lipsa lichidităților de la începutul anului), transferurile generale de la stat, în prima jumătate a anului, să fie într-o proporție mai mare, fiind apoi reduse pe parcursul jumătății a doua a anului.

10. Reglementarea expresă în lege a problemelor legate de compensarea pierderilor și cheltuielilor bugetelor locale legate de creșterea inflației, prețurilor, salariilor

În acest sens, se propune ca toate pierderile legate de inflație, creșterea preșurilor, a salariilor, care se regăsesc anual în politica bugetar- fiscală, să fie calculate sub un procent fix care să se adauge la formula existență ca majorare a transferurilor cu destinație generală calculate anual. Plus, propunem ca un capitol special în politica bugetar- fiscală să fie destinat finanțării APL prin care să se ajusteze componentele formulei la această politică bugetar-fiscală.

Dacă în vechiul sistem la calcularea cheltuielilor conform Cadrelui de cheltuieli pe termen mediu elaborate de Guvern se lua în considerație și inflația, creșterea treptată

CALM:

STRATEGIA DE REFORMĂ A ADMINISTRAȚIEI PUBLICE RISCĂ SĂ MOARĂ DIN FAȘĂ, ÎN LIPSA UNOR MECANISME DE DESCENTRALIZARE REALE, UNUI PLAN DE ACȚIUNI CONCRETE ȘI UNUI MECANISM DE MONITORIZARE PERMANENTĂ A IMPLEMENTĂRII!

Reforma administrației publice locale trebuie privită în ansamblu cu strategia de descentralizare. În caz contrar, prevederile acesteia vor rămâne litere moarte, doar pe hârtie, iar rezultatele vor întârzia să apară sau chiar vor fi nule. Este concluzia membrilor Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), care și-au expus opiniile privind Strategia de reformă a administrației publice în Republica Moldova pentru anii 2016-2020.

După prezentarea celor mai importante prevederi ale Strategiei, președintele CALM, Tatiana Badan, a menționat: "În Republica Moldova suntem campioni la elaborări de strategii, dar care nu sunt duse la bun sfârșit. Atunci când a fost elaborată Strategia de descentralizare am participat activ la dezbateri și ne-am dorit mult ca acest document să fie implementat cu un Plan de Acțiuni care să fie respectat, astfel încât să avem și rezultate. Cu părere de rău, dacă documentul a ajuns să fie unul bun, inclusiv cu implicarea noastră, a tuturor, el nu a avut o continuitate. Ne-am dori ca această nouă strategie să se regăsească în cea a descentralizării, pentru că aceste două componente sunt foarte importante și legate. Cel mai important este ca documentele să aibă ecou de implementare. La moment însă, cu toate beneficiile descrise pe hârtie, nu avem o funcționalitate a documentelor, nu avem acele pârghii promise,

nu avem o implementare logică și consecutivă."

În context, directorul executiv CALM, Viorel Furdui, a accentuat: "Această strategie la momentul actual încă nu atât de clar îmbi-

nă descentralizarea. Cu aceasta propunere vrem să venim, astfel încât descentralizarea să devină o cheie a succesului, pe care de zeci de ani o căutăm. Câteva momente strategice sunt foarte importante

în opinia noastră. Noi toți vedem și simțim faptul că această Strategie se elaborează și se adoptă într-un ritm alert și accelerat. Practic, sărim peste niște proceduri necesare, vitale așa zice, în situația în care se lucrează la proiecte atât de importante, fundamentale. În opinia noastră, ar fi fost bine ca, înainte să apară propriu-zis acest document, trebuiau organizate discuții și dezbateri cu actorii principali. În lipsa unor consultări profunde suntem martorii unui gol din acest punct de vedere. Compania SIGMA și-a fundamentat studiul cu precădere pe situația din administrația publică centrală. Acest fapt aduce o anumită discrepanță în Strategie, deoarece are la bază rezultatele acestei analize, care pune într-un con de umbră APL de nivelul 1. În textul Strategiei este evident lucrul acesta. Este bine că au fost introduse unele elemente din Strategia de Descentralizare și Planul de Acțiuni, dar vreau să remarc că este loc de mai bine. Este important ca, atunci când abor-

dăm astfel de probleme extrem de importante, să avem o claritate. Reforma administrației publice reprezintă platforma pentru alte reforme și dacă documentul final va conține ambiguități și neclarități, vor fi consecințe dezastruoase. Noi vedem că, timp de 25 de ani, anume din aceste motive, reformele bat pasul pe loc și se opresc la nivelul strategiilor."

Directorul executiv CALM a mai menționat că asociația acumulează opiniile membrilor săi, dar și a experților, care se vor regăsi într-un aviz consistent privind Strategia de reformare a administrației publice. Acesta va fi remis autorităților pentru a lansa discuții privind îmbunătățirea conceptuală și practică a documentului: "Noua variantă a strategiei de reformă a AP este una bună, pentru că la elaborarea ei au participat toate părțile vizate de această reformă. S-au organizat consultări cu toți actorii și s-a ținut cont de observațiile și propunerile acestora. Timpul ne arată că suntem buni la

elaborarea strategiilor, lucrurile se blochează când se trece la punerea lor în practică și cauzele principale ale acestui blocaj sunt lipsa de capacitate la nivel de AP, în special a celei centrale și lipsa voinței politice – nu s-a înțeles importanța și necesitatea reformei respective.

ei publice este atotcuprinzătoare, acoperă toate domeniile și aspectele problemelor legate de AP. Aspectul esențial al acestei strategii este că reforma AP trebuie să se bazeze pe descentralizarea puterii, care începe cu descentralizarea administrativă, prin transferul unor

schimbări calitative ale sistemului administrativ care redefinesc nivelul democrației în societate. În opinia mea, reforma administrației publice centrale impune categoric o delimitare clară dintre politic și procesul administrativ, de scoatere a oganelor și structurilor

crat, o persoană neangajată politic, care nu poate fi destituită nici de ministru și cu mare greutate chiar de prim-ministru. Dar în fiecare sistem sunt părți pozitive și părți negative. Partea pozitivă a acestui sistem este faptul că este transparent, permite și asigură lupta cu corupția și diminuarea acesteia, fiindcă politicienii au un spațiu limitat pentru a interveni în luarea deciziilor.”

Potrivit primarilor, prezenți la eveniment, principala problemă a administrațiilor publice locale rămâne a fi tergiversarea reformei de descentralizare. **”Pârghiile rămân a fi la centru. Sunt la al doilea mandat și vreau să vă spun că noi, primarii, nu simțim această descentralizare. Toate prevederile ei rămân la moment doar pe hârtie. Deci, să începem cu descentralizarea: de la deciziile locale – până la implementarea proiectelor. Să fim cu mâinile libere la luarea deciziilor, să nu depindem de consiliile raionale, de diferite direcții concentrate, desconcentrate.**

subliniat că, în prezent, bugetele localităților sunt la pământ, iar pentru desfășurarea unor proiecte cu impact e nevoie de suplینirea lor. *”Bugetul este unul foarte auster. Solicitarea noastră ca taxele percepute pentru transport să ajungă în bugetul local nu a primit un răspuns clar. Inițiativa este blocată, iar aceasta înseamnă bani pierduți de primării. Nici în cazul taxelor pentru bunurile imobiliare nu avem o claritate”,* a subliniat Nina Munteanu, primarul comunei Pelinei, raionul Cahul. În aceeași ordine de idei, primarul de Cimișlia, Gheorghe Răileanu, a specificat că strategia de reformare a administrației publice locale ar trebui să fie una mult mai îndrăzneată și cu potențial de schimbare: *”Sunt metode deja probate zeci de ani și chiar sute de ani în Europa, care funcționează foarte bine. Acestea prevăd mecanisme excelente, în care este implicată societatea civilă, mai multe pârghii pentru consilieri.”*

Autorii menționează însă că aceasta este prima viziune a Strategiei, iar în urma consultărilor cu primarii, proiectul va fi definitivat: *”Pe lângă faptul optimizării destul de esențiale a structurilor guvernamentale de nivel central, Strategia mai presupune și acțiuni concrete care vizează managementul personalului, îmbunătățirea calității serviciilor etc.”*, a declarat secretarul general adjunct al Guvernului, Valentin Guznac.

Amintim că, Guvernul își propune să aprobe Strategia de reformă a administrației publice în Republica Moldova pentru anii 2016-2020. Raționalizarea structurii Guvernului, reducerea fragmentării structurii administrativ-teritoriale și asigurarea fun-

Prelungirea termenul de realizare a reformei de descentralizare administrativă este necesară și binevenită. Noutatea noului proiect de reformă a AP este că încearcă pentru prima dată să abordeze problema reformei AP, atât locale, cât și centrale. Dacă în strategia de descentralizare administrativă accentul se punea mai ales pe întărirea APL, consolidarea capacității lor, descentralizarea financiară, patrimonială, reforma administrației publice se referă atât la cea locală, cât și la cea centrală. Elementul de noutate este reformarea concomitentă a APL și a APC. Un alt aspect important care trebuie menționat este că strategia de descentralizare trebuie folosită ca un instrument-cheie, care să ducă la realizarea reformei AP și care, credem noi, trebuie înglobată plenar în noua strategie de reformă a AP, creând o legătură foarte strânsă între aceste două strategii și contribuind la realizarea cu succes a acestor reforme.”

La rândul său, coordonatorul de programe CALM, Alexandru Osadci, a concretizat: *” Această strategie a reformei administrației-*

capacități decizionale de la centru la nivel local, și descentralizarea economică, acolo unde e necesar. Reforma AP nu înseamnă niște schimbări cantitative care se operează în diverse structuri și nivele administrative, ci vizează acele

administrative de sub influența nemijlocită a politicului. Acest lucru se realizează prin ruperea totală a administrației publice de politic, ca spre exemplu la nivelul UE și a structurilor europene - în fiecare minister există un secretar tehnologic

Și burocrăția – pentru a determina un proiect ne trebuie avizul diferitor direcții”, a menționat primarul satului Cioara, Elena Lambos.

Primarii speră că vor avea mai multe pârghii pentru a schimba fața satelor și orașelor. Edili au

conștientizarea și asigurarea funcționării unui sistem eficient de monitorizare, responsabilizarea și transparentizarea performanței autorităților, instituțiilor publice și entităților economice de stat sunt printre obiectivele principale ale Strategiei.

CALM, PROMOTOR AL DEMOCRAȚIEI LOCALE ȘI DESCENTRALIZĂRII LA NIVEL EUROPEAN: REPREZENTANTUL ASOCIAȚIEI, ALES ÎN CONSILIUL DE CONDUCERE ALDA!

ÎN PERIOADA 10 - 13 MAI 2016 AU AVUT LOC MAI MULTE EVENIMENTE GENERATE ȘI DESFĂȘURATE DE CĂTRE PARTENERUL-CHEIE AL CALM, ASOCIAȚIA EUROPEANĂ PENTRU DEMOCRAȚIE LOCALĂ, CARE AU CULMINAT CU ADUNAREA GENERALĂ ALDA, ÎN CADRUL CĂREIA REPREZENTANTUL CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA A FOST ALES ÎN CONSILIUL DE CONDUCERE.

Fondată de Consiliul Europei, ALDA numără la moment peste 200 de membri din rândul autorităților locale, asociațiilor APL și organizațiilor societății civile, dar și rețelelor acestora. 80 dintre aceștia, care au reprezentat toate țările europene, state din Parteneriatul Estic și din regiunea mediteraneană, au dezbătut subiecte de mare actualitate care vizează cooperarea pentru promovarea descentralizării și utilizarea potențialului său în calitate de instrument pentru consolidarea unei bune și eficiente guvernări locale.

Astfel, a fost desfășurată ședința Comitetului de Conducere a proiectului LADDER, finanțat de Uniunea Europeană și în cadrul căruia sunt implicate 45 de organizații din peste 30 de țări. Obiectivul principal al proiectului este promovarea politicilor de dezvoltare internațională și rolul municipalităților în acest context. Totodată, în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Externe al Franței, a fost organizată Conferința Internațională cu genericul "Anul European

de Dezvoltare: valoarea Cooperării Descentralizate pentru promovarea guvernării locale" unde s-au discutat mai multe subiecte legate de rolul APL în procesele de dezvoltare și de cooperare internațională, necesitatea resurselor financiare, fondurilor și programelor destinate APL din partea Uniunii Europene, importanța cooperării dintre APL din diferite țări pentru dezvoltare și democrație locală, rolul APL în context național și european.

Adunarea Generală ALDA, a avut loc la 12 mai, la Paris. Participanții, printre care și coordonatorul de proiecte CALM, Alexandru Osadci, au audiat raportul de activitate a asociației, dar și au aprobat programul pentru următorii patru ani. "Faptul că, pe an ce trece, numărul membrilor noștri crește, iar cooperarea între țări dă rezultate remarcabile în promovarea valorilor democrației locale, ne umple de mândrie și speranță", a subliniat secretarul general ALDA, Antonella Valmorbida.

ALEXANDRU OSADCI: "DEMOCRAȚIA LOCALĂ URMEAZĂ A FI ABORDATĂ ÎN MOD MULT MAI PROFUND ȘI CONSECVENT DE CĂTRE INSTITUȚIILE UNIUNII EUROPENE, IAR IMPLICAREA POPULAȚIEI ȘI CONSTRUIREA SOCIETĂȚII CIVILE REPREZENTATIVE SUNT DINTRE CELE MAI IMPORTANTE PROVOCĂRI ALE DEMOCRAȚIEI LOCALE!"

Reprezentantul Congresului Autorităților Locale din Moldova a fost ales în noul Consiliu de Conducere al Asociației. „Noul Consiliu de conducere este o sinteză perfectă a sufletului și filosofiei ALDA - autoritățile locale și societatea civilă, femeii și bărbații, Uniunea Europeană, Balcani, Parteneriatul Estic și zona mediteraneană. Ei au toate cunoștințele, aptitudinile și dorința de a promova democrația locală, de a îmbunătăți viața cetățenilor lor și a construi o Europă de jos în sus”, a conchis doamna Valmorbida.

Evenimentul a fost susținut de Ministerul de Externe al Franței, Congresul Consiliului Europei, Programul „Europa pentru cetățeni” și comunitatea LADDER.

CALM a participat la cea de-a XI-a Adunare Generală NALAS

În perioada 14-15 aprilie 2016, în Prishtina, Kosovo, s-a desfășurat Adunarea generală a Rețelei de Asociațiilor Autorităților Locale din Europa de Sud-Est – NALAS, unde CALM este membru activ. Evenimentul a fost structurat în 2 părți distincte, prima dintre ele fiind dedicată unor sesiuni tematice având tema „Creșterea capacității investiționale la nivel local în sud-estul Europei”, iar cea de a doua fiind efectiv adunarea generală ordinară.

Delegația CALM a fost reprezentată de către doamna Tatiana Gorgos, primarul satului Sărată Nouă; domnul Grigori Robu, primarul orașului Nisporeni și domnul Viorel Rusu, expert CALM.

În cadrul primei sesiuni, s-a discutat despre modul în care investițiile de capital de la nivel local, pot sprijini localitățile din Europa de Sud-Est să se transfor-

me în comunități durabile în beneficiul cetățenilor lor. Sesiunea a fost moderată de doamna Natascha Ilijeva-Acevska, ofițer de programe NALAS. Sesiunea tematică a provocat un schimb de păreri și discuții intense.

Partea statutară a Adunării Generale NALAS a fost deschisă de către actualul Președinte NALAS, domnul Emil Drăghici,

doamna Breda Pecan, Vicepreședinte al Congresului Autorităților Locale și Regionale a Consiliului Europei și domnul Shpend Ahme-

ti, primar al orașului Prishtina.

În baza principiului rotației președinției NALAS, președintele în exercițiu, domnul Emil Dră-

ghici, a predat președinția NALAS către domnul Naim Ismajli, primarul municipiului Shtime și președintele Asociației Municipicilor din Kosovo.

Menționăm faptul că domnul Grigori Robu, primarul orașului Nisporeni, a participat și la ședința grupului de lucru NALAS pe managementul deșeurilor și a apei.

Va aducem la cunoștință că Rețeaua Asociațiilor de Autorități Locale din Europa de Sud-Est (NALAS), este organizația care promovează procesul de descentralizare, considerând că autonomia locală este un atribut cheie al procesului de tranziție ce afectează țările din sud-estul Europei.

ȘAPTE SATE DIN REPUBLICA MOLDOVA VOR OBTINE FINANȚARE EXTERNĂ PENTRU DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ

Șapte sate din Republica Moldova vor obține pentru prima oară finanțare externă pentru dezvoltarea unei Strategii de dezvoltare socio-economică a localității, în perioada 2016-2020. Despre aceasta anunță serviciul de presă al Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale.

Agencia de Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru) în parteneriat cu Centrului de informare pentru autoritățile locale (Solidarity Fund PL in Moldova) au selectat, în urma unui concurs, șapte localități din Regiunea de Dezvoltare Centru ce vor beneficia de susținere pentru elaborarea Strategiilor de dezvoltare socio-economică în perioada 2016-2020. Proiectul va fi realizat cu suportul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Ministerului Afacerilor Externe al Poloniei.

În acest context, primarii din localitățile câștigătoare s-au întrunit în ședință la ADR Centru pentru a cunoaște etapele

elaborării Strategiilor de dezvoltare socio-economică a localității pentru perioada de programare 2016-2020, inclusiv metodologia utilizată, aspectele tehnice ale procesului și modalității de colaborare a autorităților publice locale cu experții implicați în proces.

„În prima etapă a proiectului-pilot a fost organizat concursul și selectate lo-

calitățile. Astfel, autoritățile locale din Cobusca Nouă, Anenii Noi; Oxentea, Dubăsari; Cotul Morii, Hîncești; Țareuca, Rezina; Zubrești, Strășeni; Verejeni, Telenesti; Florițoaia Veche, Ungheni vor beneficia de asistență în procesul de elaborare a documentelor de planificare. Scopul este de a încuraja administrațiile publice locale să elaboreze strategii de dezvoltare pentru a

identifica resurse și soluții pentru problemele comunităților”, a precizat Eduard Ungureanu, director interimar al Agenției de Dezvoltare Regională Centru.

Totodată, Eduard Ungureanu a subliniat că au fost selectate localități rurale cu populația pînă la cinci mii de locuitori și care anterior nu au beneficiat de o investiție în acest context, precum și au avut prioritate localitățile de dispun de un Plan urbanistic general.

Menționăm că acest concurs s-a desfășurat în perioada 26.04.2016 – 11.05.2016 și a vizat localitățile rurale din Regiunea Centru. De asemenea, proiectul pilot este realizat cu suportul generos al popoului american și polon oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și de către Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone, implementat de Centrul de Informare pentru Autoritățile Locale/Solidarity Fun PL în Moldova în colaborare cu Agenția de Dezvoltare Regională Centru.

Sursa: www.official.md,
Mihaela ROTARI

Maria GALIȚ: "FĂRĂ AJUTORUL CETĂȚENILOR, O PRIMĂRIE NU AR FACE NIMIC!"

Aflată la al treilea mandat, Maria Galiț, primarul comunei Sărata Veche din raionul Fălești, are o viziune clară despre cum ar trebui să fie un sat modern. În afară de o infrastructură dezvoltată, acesta ar trebui să dispună de servicii calitative, care să-i scutească pe oameni de drumuri și așteptat pe la uși. Cum se descurcă și pe ce se bazează o primărie care administrează trei sate cu o populație de 5000 de locuitori, aflați în interviul ce urmează.

- Dna Galiț, ați fost aleasă pentru al treilea mandat la funcția de primar. Cum reușiți să câștigați simpatia alegătorilor?

- Cred că oamenii mă votează pentru lucrurile care se fac în teritoriu. Am asfaltat o porțiune de drum la intrarea în sat, am renovat grădinița, aproape toți locuitorii din Sărata Veche s-au conectat la apeduct, am făcut reparații prin instituții de învățământ, am amenajat un parc în sat, am construit și un mini-teren de fotbal pentru copii. E clar că nu mă pune nimeni la icoane, dar cu cât mai mult faci, cu atât mai multe greșeli comiți. Criticile sunt inevitabile, chiar dacă, înainte de a porni ceva, mă consult cu oamenii. Atunci când apar obiecții, îi rog pe autorii lor să spună cum e corect.

- Cu ce proiecte ați intrat în anul 2016?

- Continuăm proiectul de canalizare în sat și reparația drumurilor. Ne-am propus să începem construcția sistemului de aprovizionare cu apă la Sărata Nouă, un alt sat din comună.

- Cum arată un sat model în viziunea dvs.?

- În primul rând, e un sat cu servicii calitative prestate cetățenilor. O localitate curată, care să dispună de toate utilitățile, astfel încât locuitorii să se simtă bine în casa lor. E

un sat în care lucrurile nu sunt făcute la întâmplare. Nu e doar responsabilitatea Primăriei de a realiza acest obiectiv. Oamenii trebuie singuri să-și dorească lucrul acesta, altfel, degeaba o să bată la porți administrația publică, oricum nu vom reuși nimic.

- Prin urmare, care e atitudinea lor?

- De obicei, sunt receptivi, s-au implementat mai multe proiecte cu suportul financiar al cetățenilor. Aproape la fiecare proiect am avut și contribuția lor.

Ei au înțeles că sunt necesități fără de care nu poți să mergi înainte.

- Ce rol joacă femeile în viața comunității?

- În ultimii 40 de ani, în comuna Sărata Veche, la funcția de primar a fost aleasă mereu o doamnă. Așa că pot afirma cu cer-

titudine că femeile joacă un rol important. Ele sunt ambițioase și nu rămân nepăsătoare la viața comunității. Unele, desigur, sunt mai certărețe, dar apreciază când sunt luate în seamă. Eu, de una singură, nu aș fi reușit să fac mare lucru.

- Se implică și în afaceri?

- De obicei, avem în sat afaceri de familie în agricultură. S-a întâmplat un caz când soțul unei femei a decedat și ea a preluat frâiele businessului. Vreau să zic că întreprinderea a prosperat de când ea e la conducere, nu are datorii.

- Sărata Veche s-a înfrățit cu câteva localități din România. Cum ați beneficiat de pe urma acestor înfrățiri?

- Suntem înfrățiti cu satele Cumpăna, județul Constanța și Cornu, județul Prahova. Deja al patrulea an, trimitem în fiecare vară câte 25 de copii și 5 însoțitori la Constanța, unde se organizează un festival, la care participă și copiii noștri. Primăria Cumpăna acoperă toate cheltuielile de cazare și alimentare. Noi plătim doar pentru transport. E un ajutor consistent. Din păcate, noi nu

avem asemenea posibilități, dar ne-am propus să invităm un grup de copii din satul Cumpăna în Republica Moldova. De asemenea, am efectuat un schimb de experiență cu funcționarii de la Primăria Cornu. O delegație a comunei prahovene urmează să vină la Sărata Veche.

- Din ce resurse e format bugetul comunei?

- Suntem o Primărie care beneficiază de resurse financiare suplimentare pentru dezvoltarea locală, la care se adaugă transferuri cu destinație generală, care pot fi utilizate pentru dezvoltarea localității. Primim defalcări de la impozitul funciar. Ar fi foarte bine să fie defalcări și din impozitul pe drumuri, pentru că o bună parte din sursele financiare ne-ar ajuta să reparăm și drumurile noastre locale. Pe teritoriul nostru este și o fabrică de zahăr care ne plătește o taxă de arendă a unor terenuri. Sunt agenți economici care se ocupă cu comerțul, dar, oricum, agenți economici mari nu avem.

- Se vorbește mult despre reforma

teritorial administrativă și descentralizare? Ce credeți că ar trebui să se schimbe?

- Nu cred că e bine când primarul unui sat cu 1500 de locuitori are un salariu cu 200 lei mai mic decât primarul unei localități cu 5 mii de locuitori. Primăriile mici nu au sorți de izbândă, nu au agenți economici, nu au cu ce supraviețui. Nu văd rostul să menții un aparat de funcționari care nu este eficient deloc. De aceea nu văd nicio problemă dacă primăriile mici ar fi comasate. Dacă vorbim de munca primarilor, aceștia ar putea, la fel ca în Letonia, să elibereze cetățenilor niște certificate simple prin utilizarea tehnologiilor informaționale, online. Bibliotecile localităților din Primărie dispun de calculatoare și putem să transmitem online certificatul, ca oamenii să nu umble pe drumuri, iar noi să fim mai aproape de cetățeni. Am scris și o teză de master pe această temă.

- Ați reușit să faceți și studii postuniversitare?

- Da, am făcut masterul la distanță, la Academia de Administrare Publică. Mi-au fost foarte utile aceste studii, pentru că, înainte, unele lucruri le făceam intuitiv, dar acum multe noțiuni și proceduri le-am pus la punct. În general, am studii în pedagogie, sunt profesor de fizică și matematică, ceea ce nu e rău deloc. Când construiești o fântână arteziană în sat, nițel de cunoștințe în fizică nu strică.

- De ce ați avea nevoie ca Primăria Sărata Veche să activeze mai eficient?

- Am avea nevoie de un jurist. Poate fi chiar un specialist care să presteze servicii juridice la mai multe primării. Un jurist ar putea să ne reprezinte la procese de judecată. De multe ori, primăriile pierd numai din cauza asta. Chiar dacă angajăm avocați, ei nu mai intră în esența problemei până la capăt, și primăriile pierd. Un jurist ne-ar ajuta și la procesele de achiziție.

- Ce vă împiedică să angajați un jurist?

- Nu sunt bani. Ar trebui să-l angajăm din banii alocați din soldul liber. Dacă o localitate are resurse, atunci nu e nicio problemă. Dar dacă o primărie a ajuns la sfârșitul anului cu zero pe cont, atunci cum să angajezi suplimentar o persoană?

- Ați mers în alegeri ca reprezentant al unui partid. Calitatea de membru al unei formațiuni politice vă ajută sau nu?

- Pot să spun că nu încurcă. Dar în ziua de astăzi în consiliul local nu mai sunt partide. Consilierii lucrează pentru cetățeni și atât. La nivel local, partidul are o valoare mai mică, pentru că lumea alege o persoană în funcția de primar.

- Cine vă susține în munca de primar?

- Familia și echipa. Chiar discutăm uneori, ca între colegi, de ce ne epuizăm atâta, că lumea stă și se uită la noi... Ne susținem unul pe altul. Dacă am început să facem ceva în sat, nu e bine să lăsăm totul baltă.

Articol elaborat în cadrul proiectului „Sensibilizarea opiniei publice privind echilibrul de gen în spațiul politic și de afaceri”, implementat de IDIS „Viitorul”, cu suportul proiectului „Susținerea Instituțiilor Naționale pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Omului (INPPDO), conform recomandărilor Comitetelor Convențiilor ONU și Revizuirii Periodice Universale (UPR)”. Proiectul este finanțat de Ministerul Afacerilor Externe din Norvegia, cofinanțat și implementat de PNUD Moldova și Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR)*.

Un articol de: Ion MACOVEI

Sergiu ARMAȘU: "ORICE DIVERGENȚĂ SE DEPĂȘEȘTE PRIN ARGUMENTE CONSTRUCTIVE ȘI TRANSPARENTĂ MAXIMĂ"

Correspondentul ziarului "Ora Locală" i-a adresat domnului Sergiu Armașu, primarul orașului Ialoveni, câteva întrebări, vizând conlucrarea autorităților publice locale cu fracțiunile politice din Consiliul orășenesc, perspectiva unei colaborări constructive între Primărie, în frunte cu un primar independent și fracțiunile politice, care, se pare, sunt cointeresate să-și promoveze interesele politice. De asemenea, ne-am interesat cum vede domnia sa și ce urmează să întreprindă pentru îmbunătățirea conlucrării cu consilierii locali și convingerii acestora, precum că în Primărie este necesar a soluționa problemele serioase ale orașului și mai puțin a face politică.

Domnule primar, exact un an în urmă ați candidat independent în alegerile locale. Recunoașteți că, chiar din start, au existat și există niște relații tensionate în conlucrarea cu unii reprezentanți ai fracțiunilor politice din consiliul orășenesc? Cum ați caracteriza Dumneavoastră conlucrarea cu exponenții politici din consiliul orășenesc Ialoveni?

Evident, avem unele divergențe de opinii, dar consider că problemele sunt create artificial. Pentru confirmare, pot să argumentez foarte simplu: s-a constatat, că în perioada dintre ședințele consiliului – echipa Primăriei, cu un stat de personal foarte mic pentru volumul de lucru într-un oraș, a activat, totuși, foarte productiv. Avem rezultate vizibile, pe care le putem confirma prin proiectele câștigate deja, parteneriatele importante stabilite, inclusiv internaționale, unele surse financiare atrase pentru oraș etc. Respectiv, dacă Primăria își face cu străduință lucrul zi de zi, iar rezultatele se confirmă prin proiecte atrase, parteneriate stabilite, servicii prestate, atunci logic ar fi ca această echipă să fie ajutată, sau, cel puțin, lăsată în pace să lucreze, fără a fi hărțuită cu ședințe extraordinare impuse și probleme create artificial.

Credeți că este temei ca fracțiunile politice să se îngrijoreze că lucrurile în Primărie nu merg în direcția corectă?

Dar nu există absolut nici un motiv pen-

"NIMENI NICI NU VORBEȘTE DE MAJORAREA VENITURILOR LOCALE, FIINDCĂ POLITIC NU ESTE POPULAR SĂ PROPUI MAJORAREA UNOR TAXE LOCALE, IMPOZITE, CARE S-AR CERE DE AJUSTAT. UNII CONSILIERI PREFERĂ SĂ MAJOREZE ÎNDEMNIZAȚIILE PERSONALE ȘI NICICUM NU-I INTERESEAZĂ SITUAȚIA CU VENITURILE ÎN BUGETUL LOCAL!"

tru care fracțiunile politice ar putea reproșa colectivului Primăriei lipsă de acțiune, nedorință sau incapacitate de soluționare a problemelor locuitorilor. Ba din contra: în actuala echipă a primăriei avem o abordare complexă și punem bazele unui sistem funcțional și transparent, dezvoltăm capacitățile instituționale ale primăriei și practica de scriere a proiectelor pentru atragerea fondurilor adiționale. De asemenea, avem strategia clară de lucru și viziunea de atragere a partenerilor străini, de extindere a colaborării cu diferite instituții și organizații, cu societatea civilă. Câteva persoane din Primărie știu câte eforturi au fost necesare, pentru a obține unele rezultate în circa 10 luni de activitate și a începe modelarea unui sistem mai reușit. Mai este necesar a completa echipa cu funcționari profesioniști, cum ar fi secretarul consiliului și de întărit

unele sectoare de lucru, verigile mai slabe, componenta analize economice, dezvoltarea economică, relațiile cu cetățenii și comunicarea. Această echipă, care dorește să facă transformări pozitive, nu se uită la oră când să plece acasă și nu întreabă dacă sîmbăta sau duminica sunt zile lucrătoare. Se lucrează într-un ritm foarte intens, pentru a reuși cu resurse modeste rezultate mult mai bune.

Dar cum să priceapă oamenii simpli ce-s cu aceste ședințe ordinare, extraordinare, cît de necesare sunt ele?

Pe parcursul anului pot fi organizate 4 ședințe ordinare ale Consiliului orășenesc, așa cum prevede legea, o dată la 3 luni de zile. În cazuri într-adevăr excepționale ne putem permite luxul de a desfășura ședințe extraordinare. În rest, foarte bine am lucra și ne-am întîlni în ședințe de 4 ori pe an. Și mai puțini bani cheltuiți din bugetul orașului pentru astfel de ședințe, și mai constructiv, și financiar mai rezonabil. Însă, unor consilieri le place idea de a convoca ședințe extraordinare, cînd le abate și prin aceasta se distorsionează și ritmul de lucru al Primăriei. Avem deja precedente la Ialoveni: ba unora nu le place și părăsesc ședința, ba ne convocăm cînd cineva dorește, ba se include în agenda ședințelor numai întrebările comode, ba se exclude ce nu este pe plac. Dar despre logica unor voturi – este evident cînd prevalează interesul orașului, și cînd al unui

Am citit despre majorarea indemnizațiilor consilierilor și dezacordul cu această decizie. Cum comentați?

Vă aduc argumente concrete. În cadrul consiliului precedent, mărimea indemnizației unui consilier pentru participarea la ședințe era de 200 lei. În actualul consiliu, unele fracțiuni au propus să fie majorată indemnizația de 2,5 ori. Astfel, la moment constituie 500 lei. Trebuie să achităm pentru fiecare ședință circa 12,5 mii lei, care ar putea fi alocate pentru alte necesități ale orașului.

Dacă facem referire la poziția Guvernului referitor la indemnizațiile consilierilor locali, constatăm un lucru foarte interesant. Astfel, prin Hotărîrea Guvernului nr.206 din 26 februarie 2016, Guvernul aprobă un Aviz, prin care recomandă la o inițiativă legislativă, ca indemnizația, plătită consilierilor locali pentru participarea la ședințele consiliului, **să nu depășească 150 lei**. De asemenea, în Aviz se menționează pentru comparație: pentru participarea deputaților în ședințele în plen ale Parlamentului suma pornește de la 50 lei, iar pentru Președintele Parlamentului – **este de pînă la 100 lei**. Respectiv, unii consilieri din Ialoveni au solicitat indemnizații pentru ședințe **de 5 ori mai mari** decît indemnizația unui Președinte de Parlament!

Pentru a Vă încredința de aceste argumente, accesați pagina oficială a Guvernului, la rubrica ședințele Guvernului – **ședința din 24 februarie 2016, întrebarea nr.30** "Pentru Aprobarea Avizului la Proiectul de lege privind modificarea prevederilor art.24 alin. (3) din Legea nr.768-XV din 2 februarie privind Statutul alesului local". Pentru mine nu este de

Sergiu ARMAȘU: "ORICE DIVERGENȚĂ SE DEPĂȘEȘTE PRIN ARGUMENTE CONSTRUCTIVE ȘI TRANSPARENȚĂ MAXIMĂ"

Înțeles această decizie a consilierilor și din alt punct de vedere: în majoritatea statelor lumii, aleșii locali, deoarece acceptă să fie persoane publice și să lucreze în folosul comunității, nu primesc bani pentru munca de consilieri. Admitem că moldovenii sunt mai „strângători”. Atunci m-aș întreba: oare s-au majorat cumva de **2,5 ori** salariile, pensiile, veniturile primăriei sau care este baza comparativă acestei majorări a actualilor consilieri? Au fost aduse cumva de către consilieri venituri suplimentare în bugetul orașului și pe acest motiv ar fi existat un drept moral de a cere majorare? Ba nu, din contra. Mai mult decât atât: nimeni nici nu vorbește de majorarea veniturilor locale, fiindcă politic nu este popular să propui majorarea unor taxe locale, impozite, care s-ar cere de ajustat. Unii consilieri preferă să majoreze indemnizațiile personale și nicicum nu-i interesează situația cu veniturile în bugetul local.

În presa online locală se vorbește despre unele ostilități între consilieri și primar. Care, credeți, ar fi acestea de o parte și de cealaltă?

Oricare Primar își dorește o colaborare bună cu toți consilierii. La fel și eu. Nu îmi place să-mi irosesc timpul, eforturile și sănătatea pentru lucruri de nimic, care sunt distructive. Nu este judicios și nu ne putem permite să stopăm unele proiecte și inițiative, din cauza înțelegerii diferite a căilor de dezvoltare a orașului. Doar argumentele constructive, transparența și activitățile concrete pot să contribuie la rezolvarea problemelor.

De aceea, eu rog unii consilieri să nu fie cinici și să nu vorbească una în fața cetățenilor, dar zi de zi să facă total altceva. Cum ar fi, dau câteva exemple: președintele fracțiunii, Sergiu Purcică, declară ferm că „noi vrem să conlucrăm, susținem majoritatea inițiativelor bune pentru oraș” etc. În același timp, tot domnul Purcică, împreună cu „писатель-іu” Andrian Rusu, specializat în denigrarea zi de zi a primarului, depun în fiecare săptămână petiții și plângeri la CNA, CNI, SIS, procuratură, poliție, Guvern, Parlament și toate organele de control posibile. Ultima surpriză chiar înainte de ședința extraordinară din 27 mai, am fost contactat

"TREBUIE DE LĂSAT LA O PARTE IPOCRIZIA ȘI CINISMUL CARE SUNT FOARTE EVIDENTE ȘI DE CĂUTAT FIECARE DE LUCRUL SĂU!"

de reprezentantul CNA urmare a solicitării depuse. Apoi, după ședința din 27 mai – deja la poliție demersuri, fiindcă altceva în orașul Ialoveni nu există de lucru, doar cu primarul a rămas să se clarifice! Cazuri, pe care le calific sunt irosire de timp și hărțuială. La un moment dat, am să fac publice aceste demersuri, o întregă colecție dețin, pentru că ialovenenii ar trebui să-și cunoască luptătorii aprigi pentru „bunăstarea” lor! Iar eu – voi lucra ferm, cu acțiuni concrete înainte.

O altă istorie aparte consider „destăinuirea” consilierului Vasile Vulpe, precum că „tare l-am mai dezamăgit”. Era și de așteptat, cum să nu-l degamăgesc, dacă am tupeul și îndrăznesc să fac totul public și să mai menționez, că însuși domnul Vulpe este acel, care a votat pentru decizii, despre care apoi se tânguiește! Nu este cazul să ne prefacem, precum în situația cu Gospodăria

Locativ Comunală, că iată ce mai problemă are orașul, gunoiul se aduce în oraș și-i dezastru (!). Nu este oare ipocrizie, să aduci la faliment o întreprindere, unde au fost conducători unii actuali consilieri, să lași în urmă datorii imense și bunuri sechestrate, să pui bariere și să votezi împotriva ca această întreprindere să atragă vre-un proiect, deja care a fost identificat cu unii investitori străini, și apoi să soliciți ședință extraordinară cu subiectul probleme cu gunoiul în orașul Ialoveni!?

La fel subiectul și majoritatea cazurilor cu terenurile de pământ. Cine nu știe în orașul Ialoveni persoanele care au făcut business cu pământurile ialovenenilor? Oare nu este o ipocrizie și cinism total să apuci prăjina și să strigi, vai ce se face cu pământul în Ialoveni?! Eu cred că nu trebuie multe comentarii la acest subiect.

După toate aceste constatări, concluzia este doar una: trebuie de lăsat la o parte ipocrizia și cinismul care sunt foarte evidente și de căutat fiecare de lucrul său.

De lăsat la o parte ședințele extraordinare și cele inventate artificial și de făcut fiecare la locul său de lucru ceea ce poate mai bine. Consilierii au susținere politică – poftim, aducem pe linii de partid proiecte în oraș, informăm toți oamenii despre ce partid și ce a reușit să facă pentru oraș, iar oamenii apoi o să aprecieze singuri. Nu prin stoparea inițiativelor primarului, dar prin atragerea din partea fracțiunilor și partidelor a mai multor proiecte.

Dar Dumneavoastră personal ce ați întreprinde pentru ca să îmbunătățiți colaborarea?

Iar eu, am să mă străduiesc să-mi argumentez, inclusiv în scris, propunerile pe care le voi promova. În caz că nu voi avea susținerea solicitată, voi realiza acele activități, care le voi reuși sub propria responsabilitate. Dar voi continua și tratativele

cu fracțiunile politice pe proiecte majore pentru oraș, cu atragerea susținerii locuitorilor.

Plus la toate, voi lansa idei comune, de interes pentru toți locuitorii, indiferent de viziuni politice, care să fie un exercițiu de unitate a localității noastre. (Analogic cu exercițiul unei idei naționale, în cazul când există divizare în societate și se dorește unificarea eforturilor într-un interes comun). Mă voi consulta cu locuitorii, ce ar fi bine de întreprins, cot la cot: Primăria, consilierii și locuitorii, astfel ca nimeni să nu aibă îndrăzneala a găsi motive pentru compromiterea unui interes major pentru orașul nostru.

Un exemplu de unitate în jurul unor idei comune ar fi – **soluționarea problemei transportului public și extinderea liniei de troleibuz**. Îndemn să promovăm o **campanie comună de lobby politic cu ajutorul fracțiunilor din consiliul orășenesc Ialoveni** pentru a atrage investițiile necesare. Rezultatul acestei inițiative va arăta atitudinea concretă față de problemele reale ale locuitorilor. Primul pas este făcut, aștept implicarea și susținerea politică a consilierilor.

La fel, este binevenită implicarea și susținerea politică a fracțiunilor pentru promovarea insistență a demersului înaintat către partidele parlamentare din partea Primăriei Ialoveni privind retrocedarea acelor 162 ha de pământ pentru loturi de casă, atât de așteptate de ialoveneni.

Eu sunt convins, că anume prin contribuția la soluționarea unor astfel de probleme majore pentru oraș, fracțiunile politice ar avea de câștigat simpatie din partea locuitorilor. Nu este cazul de gândit doar politic: de ce să ajutăm să rezolvăm această problemă acum, nu este primarul partidului și nu cumva să-i facem prin aceasta autoritate (!?). Cu așa gândire, putem intra într-un cerc vicios: ba partidul nu va fi acel care trebuie, ba primarul nu de acolo, ba consilierii din altă parte. Dar ce facem cu orașul? Din cauză că se va aștepta o anume constelație pe cer, problemele nu se vor micșora, dar se vor complica. Noi trăim astăzi și acum. Haideți să rezolvăm astăzi pentru viitorul orașului și să conștientizăm, că oamenii deja ușor disting smecheriile cu „piarul politic”. Faptele concrete sunt apreciate.

Vreau să Vă asigur: nu-mi voi asuma merite ale unor inițiative, pe care nu le poate rezolva un primar fără susținerea consilierilor și fracțiunilor politice. Voi fi foarte corect în aprecierea justeii valori și contribuții din partea fiecărui partid politic în dezvoltarea orașului.

De asemenea, voi depune eforturi ca activitățile Primăriei să fie total transparente. Voi fi deschis pentru orice informație despre acțiunile întreprinse și contribuția fiecărui. Eu mă voi concentra categoric doar pe activități și mă voi detașa de polemici și participări la ședințe extraordinare, în caz că le voi considera artificial provocate.

În realitate, nu este greu de conlucrat într-un consiliu chiar și foarte politizat, se poate de depășit orice divergență prin argumente și polemici constructive, făcând totul transparent, cu oameni raționali și bine intenționați.

În rest, eu sunt foarte optimist și sunt convins, că doar prin rezultate concrete poți demonstra ce intenții ai pentru orașul tău. Intențiile mele în calitate de Primar sunt de a contribui cu toată priceperea și capacitățile la transformarea pozitivă și la dezvoltarea orașului natal Ialoveni.

82 DE PRIMARI DIN ROMÂNIA AU FOST ALEȘI CU 100% DIN VOTURI

Sincere felicitări pentru toți colegii noștri din România, care au fost aleși/realeși în funcția de edil. Astfel, 82 de primari au fost aleși la alegerile locale din 5 iunie cu 100% din voturi, majoritatea fiind candidați în comune cu aproximativ 500 de alegători, însă unii dintre ei au reușit să devină edili și strângând toate cele peste 2.000-3.000 de voturi din comunitățile lor, cum este cazul primarului UDMR din comuna Remetea, județul Bihor.

Dintre cei 82 de primari care au câștigat alegerile votați de toți locuitorii care s-au pre-

zentat la vot din comunele sau orașelor în care au candidat, 54 sunt din partea UDMR, repre-

zentând aproape două treimi din total, 16 din partea PSD, 11 din partea PNL, iar unul a can-

didat independent, fiind însă tot de etnie maghiară.

Recordul la voturi îl deține candidatul UDMR la primăria comunei Remetea, județul Bihor, Laczko Albert Elemer, care și-a adjudecat toate cele 3.137 de voturi ale consătenilor săi.

Cu peste 2.000 de voturi au mai câștigat și Fulop Laszlo Zolt, în orașul Sovata (2.378 voturi), și Kolcsar Gyula, în satul Gornești, județul Mureș (2.142 voturi) - ambii candidați UDMR.

La polul opus, cele mai puține voturi le-a strâns liberalul Radu Herciu, din comuna

Bătrâna, județul Hunedoara, care a câștigat alegerile cu 66 de voturi.

Radu Herciu este, de altfel, și primarul ales cu cele mai puține voturi din România. La recensământul din 2011, comuna Bătrâna avea 127 de locuitori, dintre care 111 alegători, potrivit BEC.

Tot cu mai puțin de 100 de voturi a fost ales și social-democratul Ioan Buda, primar al comunei Brebu Nou, județul Caraș Severin, care a strâns toate cele 98 de voturi ale alegătorilor din comunitatea sa.

MOLDOVA AR PUTEA AVEA FORMAȚIUNI BENEVOLE DE POMPIERI DUPĂ MODELUL AUSTRIAC

Republica Moldova ar putea avea formațiuni benevole de pompieri după exemplul austriac, astfel zeci de oameni din țara noastră vor putea deveni pompieri voluntari. Acest lucru este posibil, după ce CALM în parteneriat cu Serviciul Protecției Civile și Situații Excepționale din Republica Moldova, a început o colaborare fructuoasă cu serviciul similar din Austria. Astfel, mai multe autospeciale performante, dar și echipament vor fi donate localităților care vor dori să deschidă centre pentru pompierii voluntari.

La data de 11 mai 2016, a avut loc cel de al II-lea atelier de lucru cu tematica "Consolidarea structurilor de securitate din Moldova - dezvoltarea comunelor, orașelor și a protecției civile" din cadrul proiectului "Edificarea și consolidarea serviciilor de protecție civilă și pompieri ale comunităților locale din

Moldova prin cunoașterea și aplicarea experienței Austriei", organizat de către CALM în parteneriat cu Departamentul Protecție Civilă și Situații Excepționale din RM și Asociația Orașelor din Austria.

Scopul urmărit al atelierului a fost preluarea experienței Austriei în domeniul prestării serviciilor în

domeniul siguranței și anti-incendiu, precum și promovarea acestor servicii prin implicarea voluntarilor în dezvoltarea departamentelor de pompieri în comunitățile locale din Republica Moldova.

În cadrul atelierului s-a discutat despre următoarele subiecte:

- importanța conlucrării administrațiilor publice locale cu serviciul de salvatori și pompieri;
- cadrul legal pentru deschiderea unui post de pompieri voluntari;
- activitatea administrației publice locale în identificarea, alocarea sediului, colectarea de fonduri și crearea unei asociații de pompieri voluntari;

- alte aspecte importante privind crearea asociațiilor și formarea pompierilor voluntari în Republica Moldova.

Unii din primarii prezenți la atelier, anterior au efectuat o vizită de studiu în Austria. Aceștia au prezentat colegilor bunele practici preluate pe parcursul vizitei, analizând cei mai importanți pași ce urmează a fi implementați în vederea înființării posturilor de pompieri voluntari la nivel local în Republica Moldova.

Implementarea cu succes a tuturor activităților din cadrul proiectului a fost posibilă datorită colaborării dintre CALM, Departa-

mentul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale din RM și echipei implementatoare a proiectului, reprezentată de către funcționari ai Serviciului Protecției Civile din Austria, precum:

- Hans Kohler, fostul primar al Rankweil și fost membru al Parlamentului Vorarlberg;

- Hubert Vetter, șeful Asociației de pompieri voluntari, care întru-nește peste 100 de departamente de pompieri voluntari din regiunea Vorarlberg;

- Bruno Oehre, „comandant onorific” al brigăzii de pompieri voluntari din mun. Ludesch, fostul primar al Rankweil și fost membru al Parlamentului Vorarlberg ș.a.

LA UN PAS DE PROIECTE MĂREȚE

Ce vor autoritățile locale să realizeze pe banii din Fondul Național de Dezvoltare Regională? Vor apeducte și canalizare, vor eficientizare energetică, vor drumuri... Despre aceasta vorbesc notele conceptuale depuse de către autoritățile publice locale din raioanele Ungheni, Nisporeni, Călărași la concursul de propuneri de proiecte din Fondul Național de Dezvoltare Regională pentru anii 2017-2020.

Fiecare a patra notă conceptuală aprobată pentru etapa a doua a acestui concurs este anume din cele trei raioane, deși Regiunea de Dezvoltare Centru are, per total, 13 raioane. Adică, e vorba de 22 de note conceptuale din cele 80 aprobate.

LIDER ESTE RAIONUL NISPORENI

Cu 10 note conceptuale aprobate, Nisporeniul, la egalitate cu Strășeniul, se situează pe locul II între raioanele din Regiunea Centru, fiind surclasat doar de Hîncești, cu 11 note conceptuale.

Autoritățile raionale nisporenene își doresc și îmbunătățirea managementului deșeurilor solide atât la ei, cât și în raioanele vecine, Strășeni și Călărași. Își doresc și îmbunătățirea eficienței energetice a Spitalului raional, și reabilitarea drumului Boldurești-Brătuleni-Moreni Noi-Valea Mare, și un parc industrial cu punct de afaceri integrat, și reabilitarea drumului către Vărzărești, unde se află cea mai veche mănăstire din R.Moldova, spre drumul internațional. Nu au uitat nici de apă și canalizare: își doresc un apeduct, care ar asigura cu apă potabilă 13 localități din raioanele Nisporeni și Ungheni. În plus, își doresc și îmbunătățirea infrastructurii de turism de masă în regiunea Centru.

A fost aprobată și o notă conceptuală depusă de Primăria Grozești, privind evacuarea și epurarea apelor reziduale, alta

– depusă de Primăria Zberoaia, privind reabilitarea curții boierești Ștefan Gonata. Și orașul Nisporeni a venit cu o notă conceptuală, ce a convins Consiliul Regional pentru Dezvoltare (CDR) s-o trimită în etapa a doua. Este vorba de amenajarea unei zone de agrement.

PRINTRE LIDERI - ȘI UNGHENIUL

CDR a aprobat și opt note conceptuale venite din partea autorităților unghenene, astfel că raionul Ungheni se situează pe poziția a cincea printre cele 13 raioane.

Exact jumătate dintre notele conceptuale se referă la apeducte și canalizare. Este vorba de: "Reconstrucția și modernizarea sistemului regional de aprovizionare cu apă pentru 40 mii de locuitori din 31 de localități ale raionului Ungheni"; "Îmbunătățirea calității vieții a peste 10000 de locuitori din

8 sate ale raionului Ungheni prin acces la apă potabilă"; "Asigurarea cu apă potabilă a 12234 locuitori din 8 localități din raionul Ungheni"; "Management integrat al sistemului de alimentare cu apă și canalizare în raionul Ungheni".

Dacă proiectele ce urmează a fi prezentate vor fi acceptate, Ungheniul va fi împinzit cu apeducte, astfel fiind soluționată aproape în totalitate problema asigurării cu apă potabilă.

Restul notelor conceptuale se referă la: eficientizarea energetică a Spitalului raional Ungheni, la crearea unui sistem de management al deșeurilor solide în 74 de localități din raion; la reabilitarea drumului Ungheni-Cetireni-Alexeevca; la crearea unui centru multifuncțional (socio-cultural, comercial și de afaceri) "Prutul de mijloc".

Călărașiul, cu patru note conceptuale acceptate, se situează cam la coada clasamentului, alături de Telenești și Șoldănești,

dar înaintea raioanelor Anenii Noi, Criuleni și Dubăsari. Reieșind din titlurile notelor conceptuale, Consiliul raional își dorește valorificarea potențialului turistic al raioanelor Strășeni-Călărași-Nisporeni-Ungheni, dar și eficientizarea energetică a unor instituții de educație. Primăria Călărași își dorește îmbunătățirea și extinderea serviciilor de apă și canalizare în oraș, dar și în satele Novaci, Nișcani și Păulești. A patra notă conceptuală se referă la reconstrucția drumului de acces spre Temeleuți cu conexiune interraională și intercomunitară Milești-Bălănești- Nisporeni.

Notăm că, per total, au fost depuse 147 de note conceptuale, dintre care au fost aprobate 80. Asta nu înseamnă că toate 80 vor fi finanțate. Urmează să fie elaborate și depuse cererile complete de finanțare, după care se va decide ce proiecte vor fi susținute financiar în următorii patru ani.

Regiunea de Dezvoltare Centru include 13 raioane: Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Rezina, Strășeni, Șoldănești, Telenești și Ungheni – cu o populație de 1 milion 60 mii de locuitori (ultimele date sînt din 2013). Suprafața totală a Regiunii de Dezvoltare Centru este de 10636 km p.

APROPO. Pînă la 22 august, urmează să fie depuse fișele de proiect și documentele însoțitoare. Deci, sînt la dispoziție trei luni, în care totul trebuie să fie gata, inclusiv argumentarea foarte clară a fiecărui proiect cu matricea logică, cu toate documentele ce se impun. Este un proces foarte complicat și un lucru mare de făcut. Vom urmări ce au reușit autoritățile din cele trei raioane.

Autor:
Lucia BACALU

Migrația și dezvoltarea, pe agenda CALM!

Pe data de 31 mai 2016, CALM a semnat acordul de grant cu proiectul PNUD - Migrație și dezvoltare (MiDL). În cadrul acestui grant vor fi consolidate capacitățile CALM în domeniul migrației și dezvoltării. Proiectul prevede un mecanism complex de instituționalizare și integrare a migrației

în activitățile Congresului Autorităților Locale din Moldova.

Proiectul „Migrație și dezvoltare locală” este implementat în perioada 2015 – 2017 în parteneriat cu Guvernul Republicii Moldova, autoritățile publice locale, organizațiile nonguvernamentale locale, sectorul privat, populația,

inclusiv migranții originari din comunitățile-țintă. Per total, 25 de sate și orașe de pe întreg teritoriul Republicii Moldova sunt parte a proiectului.

Proiectul are ca și obiectiv principal asistarea comunităților afectate de migrație în vederea îmbunătățirii serviciilor locale (aprovizionarea cu apă și sanitație, ser-

vicii sociale, educație și sănătate) precum și a accesului la oportunități generatoare de venituri (reîncadrarea în câmpul muncii, susținerea dezvoltării afacerilor).

25 DE PRIMĂRII, LIDERI ÎN DOMENIUL MIGRAȚIEI ȘI DEZVOLTĂRII!

În perioada 7-8 iunie, 25 de primării din Republica Moldova s-au întrunit în cadrul unui eveniment de două zile la Costești, Ialoveni, pentru a împărtăși experiențele de creare a Asociațiilor de Băstinași.

„Autoritățile locale sunt cam-pionii reformelor, care, fiind mai aproape de oameni, cunosc cel mai bine care sunt nevoile și aspirațiile acestora. În contextul migrației, APL au un rol foarte important în valorificarea potențialului care îl reprezintă migrația la nivel local, aspect căruia nu i-a fost acordată suficientă atenție până acum. Prin Programul său tematic de țară Migrație și Dezvoltare, SDC își propune să umple acest gol pentru a maximiza impactul pozitiv al migrației și a implica cât mai activ migranții în procesele de dezvoltare locală”, susține Simone Giger, Director SDC în Moldova.

Un element central în acest proces este implicarea migranților, prin crearea Asociațiilor de Băstinași, care au menirea de a contribui la dezvoltarea localităților, prin implementarea unor proiecte comune, împreună cu autoritățile locale și membrii comunității.

„La doar 6 luni de la lansare, am reușit să realizăm un șir de activități care ne păreau imposibile la început. A fost desemnată persoana responsabilă pentru migrație la nivel local, avem o bază de date a migranților cu peste 700

înregistrări deja, este integrată componenta migrației în strategia socio-economică locală, avem o Asociație a Băstinașilor creată cu 3 proiecte comune lansate și implementate. Vedem un pote-

ncial enorm în migranți, și acum mai mult ca nici o dată suntem gata să mergem înainte cu aceste inițiative comune toate menite să contribuie la dezvoltarea localității noastre”, susține Victor Stîlnă,

primar de Gura Galbenei, raionul Cimișlia.

Această întrunire este organizată cu suportul financiar al Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC), în ca-

drul Proiectului PNUD Migrație și Dezvoltare Locală (MiDL), care își propune pilotarea inițiativelor de integrare a migrației la nivel local în 25 comunități din țară

www.calm.md

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA A SEMNAT UN ACORD DE COOPERARE CU UN WOMEN ÎN MOLDOVA

Mai multe femei în administrația publică locală, dar și capacități sporite pentru femeile primare – aceasta își propune noul acord de cooperare semnat de UN Women Moldova (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitate de Gen și Abilitarea Femeilor) cu Congresul Autorităților Locale din Moldova astăzi, 3 iunie, pentru o perioadă de cinci luni a anului curent.

Asya Varbanova, consilieră tehnică superioară în cadrul Programului ONU „Femeile în politică”, a menționat că acordul de coo-

perare între UN Women și CALM se va concentra pe consolidarea capacităților și crearea rețelelor ale femeilor primare. „Sperăm că toate femeile primare din Moldova vor beneficia de pe urma acestei cooperări, că vor obține noi cunoștințe, abilități și inspirații, dar și că vor deveni mai vizibile atât în comunitățile lor, cât și la nivel național. Iar scopul nostru final este, desigur, să avem cât mai multe femei primare în Moldova - depășind nivelul actual de 20% - pentru a avea o reprezentare de gen echili-

brată”, a declarat Asya Varbanova.

La rândul său, Viorel Furdui, directorul executiv al Congresului Autorităților Locale din Moldova, a mulțumit mult pentru această nouă cooperare. „Sperăm și noi să atingem țintele propuse de dvs., și anume, de a majora numărul femeilor în administrația publică locală. De altfel, unul dintre obiectivele noastre strategice este de a include dimensiunea de gen în toate activitățile pe care le realizăm. De aceea, suntem optimiști față de această cooperare”, a spus

în încheiere Viorel Furdui.

Acordul de cooperare își mai propune organizarea unei Conferințe naționale ce va întruni toate femeile primare, dar și reprezentanți ai Parlamentului, administrației publice centrale, mediului

Acordul de cooperare cu Congresul Autorităților Locale este semnat de UN Women, prin intermediul Programului ONU „Femeile în politică”, care este implementat de Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea

academic și forului diplomatic. De asemenea, se vor organiza zece vizite de studiu și schimb de experiență pentru femei primare și consiliere din toată țara în mai multe localități de succes din R. Moldova.

Femeilor (UN Women) și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), în parteneriat cu Fundația Est-Europeană și Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”, sprijinit financiar de Guvernul Suediei.

NOUA LEGISLAȚIE PRIVIND COMERȚUL INTERIOR NU ESTE COAPTĂ,

CONSIDERĂ EXPERTII CONGRESULUI
AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Scriam în numărul trecut despre viteza cu care este aprobat de Guvern și Parlament proiectul de modificare a legislației privind comerțul interior, ce este pe cale să schimbe radical regulile de joc despre înregistrarea unităților de comerț și interacțiunea acestora cu autoritățile locale.

Schimbarea de principiu constă în introducerea noțiunii de notificare, dar și în cea a ghișeului unic. Cu alte cuvinte, un antreprenor care lansează acum o afacere în comerț sau își deschide un punct comercial trebuie doar să anunțe printr-o notificare autoritățile. Evident, rigorile privind activitatea unității nu sunt excluse, însă, odată cu notificarea, antreprenorul își asumă răspunderea că aceste rigori vor fi îndeplinite.

În următoarele săptămâni, autoritățile de supraveghere, cum ar fi pompierii, sanepidul sau primăria să verifice în ce măsură noua afacere s-a conformat cerințelor legale. Lista acestor cerințe trebuie să fie ușor accesibilă tuturor. Modificările au trecut de prima lectură în Parlament și urmează să treacă în a doua lectură, iar din iunie ar putea chiar să intre în vigoare. Nu au existat în Parlament prea multe discuții despre acest subiect, proiectul a fost dezbătut în vreo 20 de minute, iar obiecțiile nu au atins esența modificărilor, referindu-se la chestiuni neînsemnate.

Totuși, văzând viteza cu care se adoptă legea, apare involuntar în-

trebarea: au fost oare puse la punct detaliile care să permită funcționarea noilor reguli?

CALM ARE OBIECȚII

Cei de la Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) nu sunt de această părere. Mai mult, ei sunt siguri că din cauza acestei atitudini entuziaste cu care se promovează legea, fără prea mari dezbateri, fără a se acorda atenția detaliilor și fără a testa inițial funcționarea ei într-o localitate sau alta, vor apărea multe neconcordanțe, neînțelegeri, posibilități de aocoli legea de către antreprenorii nedisciplinați sau de rea-credință.

Potrivit lui Viorel Rusu, expert juridic al CALM, legea este sensibilă din mai multe puncte de vedere, însă în principiu este îngrijorător cel mai mult faptul că proiectul, prin principiul ghișeului unic, nu stabilește cert responsabilitățile autorităților, care trebuie să supravegheze îndeplinirea de către unitatea de comerț a cerințelor legale.

PRIMĂRIA, ȚAP ISPĂȘITOR?

„Așa cum interfața dintre antreprenor și celelalte autorități este primăria, avem teme să credem că toate încercările sau incidentele care

Modificările privind legislația despre comerțul interior, deși considerate avansate, nu sunt aduse la o stare funcțională și ar putea să provoace o mulțime de dificultăți atât autorităților locale, cât și localităților în întregime.

se vor produce din cauza neîndeplinirii de către comercianți a rigorilor legale vor fi puse pe seama primăriilor. Și ne temem că din cauza nivelului scăzut de cultură a afacerilor, a responsabilității sociale reduse a businessului, dar și a capacității reduse de administrare a autorităților, astfel de situații nu vor putea fi evitate”, menționează Rusu. De aceea, CALM insistă ca mecanismul de responsabilizare să fie foarte bine pus la punct pentru ca fiecare autoritate implicată să fie responsabilă în cazul în care, din cauza supravegherii superficiale pe segmentul său de responsabilitate, se vor înregistra incidente.

SURSELE DE VENIT ALE AUTORITĂȚILOR LOCALE SE VOR DIMINUA

O altă problemă majoră în proiect este diminuarea surselor de venit ale autorităților locale de nivelul întâi. „În proiect nu și-au găsit reflectare serviciile poștale, serviciile bancare etc.”, a precizat Rusu, care nu înțelege de ce unele din cele mai bogate companii, deseori monopoliste pe segmentele

de piață, sunt scutite de taxele către autoritățile locale.

Este vorba de Poșta Moldovei, care există practic în fiecare localitate, de băncile comerciale, de benzinării. „Iese că cei mai puternici, care au cei mai mulți bani și pot să facă lobby, pot să se eschiveze de la plăți. Cum rămâne atunci cu responsabilitatea socială a businessului?”, s-a întrebat juristul.

Conform unor estimări ale CALM, bugetul unui oraș va pierde circa 350 mii de lei pe an în urma exceptării notificării pentru unele tipuri de activități de comerț. „Nu este clar cu ce se deosebește comercializarea carburanților pentru autovehicule de comercializarea cărbunelui, cu ce se deosebește comercializarea unui utilaj în leasing de comercializarea unei mobile sau a unui calculator în credit?”

Totodată, proiectul prevede că, în termen de 15 zile de la data notificării, comerciantul este obligat să achite autorității administrației publice locale o plată în mărime de 50 de lei, care poate fi majorată până la 100 de lei”. Asemenea prevedere afectează autonomia organizațională și financiară a autorităților locale.

LATURA SOCIALĂ ESTE SUBESTIMATĂ

Totodată, CALM consideră că autorii proiectului nu au ținut cont de situația reală, inclusiv amplasarea unităților comerciale lângă sau în cadrul spațiului locativ. „Să nu ne trezim ca în fiecare local, bar sau restaurant, să fie necesar câte un polițist care să vegheze liniștea publică”, a afirmat Rusu.

De fapt, CALM este de părere că aspectul social este foarte mult subestimat. „Considerăm că nu există o proporționalitate între introducerea conceptului de notificare ca sistem destul de liberalizat pentru întreprinzători responsabili pentru asemenea domeniu riscant ca activitatea comercială (în aspectul protejării drepturilor și intereselor individuale ale cetățeanului și intereselor comune ale unei colectivități locale interes public local) și mecanismul de răspundere care ar trebui să fie aspru – până la închiderea activității și privarea de dreptul de a mai desfășura asemenea activitate pe un anumit termen, confiscarea și alte măsuri de asigurare.

În general, considerând proiectul drept unul pozitiv, CALM este de părere că ar fi mai bine ca funcționalitatea lui să fie testată în cadrul unor proiecte pilot, de exemplu, în Chișinău și Bălți, unde există mai mult potențial administrativ pentru a înlătura lacunele proiectului. „Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că proiectul poate fi susținut doar după înlăturarea deficiențelor descrise și luarea în considerație a propunerilor”, se menționează în încheierea avizului autorităților locale.

În ce privește graba cu care se promovează proiectul, Viorel Rusu a menționat că autoritățile vor să bifeze cât mai repede o reformă din listă fără a lua în calcul complexitatea problemei. „După adoptare, R. Moldova ar putea urca câteva trepte în clasamentul Doing Business (Studiu al Băncii Mondiale privind lejeritatea cu care se inițiază afacerile în țările lumii), însă actorii implicați în procesul de supraveghere, în special autoritățile locale, vor trebui să suporte încă mult timp consecințele și să repare lacunele de care nu se ține cont acum”, a conchis juristul CALM.

Sursa: www.eco.md,
Ion CIȘLEA

PRIMĂRIA BUDEȘTI – UN MODEL PENTRU DOAMNELE CONSILIERI ȘI PRIMARI DIN RAIOANELE CIMIȘLIA, FĂLEȘTI ȘI ȘTEFAN VODĂ

Primăria satului Budești a fost la data de 10 iunie curent, gazda doamnelor consilieri și primari, la primul mandat, din raioanele Cimișlia, Fălești și Ștefan Vodă.

Activitatea a fost organizată de IDIS „Vi-

itorul”, cu susținerea Programului ONU „Femeile în politică” și cu sprijinul financiar al Guvernului Suediei. Programul ONU „Femeile în politică” este implementat în perioada 2014-2016, de Entitatea Națiunilor Unite

pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), în parteneriat cu Fundația Est-Europeană și Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”.

EXPERIENȚA SATULUI SELEMET, SURSĂ DE INSPIRAȚIE PENTRU FEMEILE PRIMAR!

Peste 40 de femei primar din toată țara au participat duminică, 5 iunie 2016, la o vizită de studiu în localitatea Selemet, raionul Cimișlia. În cadrul atelierului de lucru, Tatiana Badan, primar de Selemet, raionul Cimișlia (al 4-lea mandat), Președinte CALM, și-a împărtășit experiența sa în ceea ce privește creșterea capacităților femeilor de a fi parte activă în procesul decizional și de atragere a fondurilor. De asemenea, edilul a trecut în revistă cele mai importante proiecte, pe care le-a realizat în ultima perioadă. "Anul trecut am finalizat un proiect care prevede asigurarea cu surse de apă. Pentru o regiune care nu a avut 20 de ani apă în rețea, am construit o sondă și 7 km de conductă de apă, prin care am asigurat 150 de familii cu apă

curentă. Un alt proiect vizează evacuarea deșeurilor, o acțiune comună a mai multor localități din vecinătate. Cu sprijinul Guvernului României am schimbat acoperișul la grădiniță, ulterior urmând să o izolăm termic. Ne-a reușit semnarea unui acord cu o organizație umanitară din Norvegia. Astfel, vom putea efectua reparația capitală a blocului C al grădiniței" a menționat Tatiana Badan.

Doamnele primar au manifestat un interes deosebit privind mecanismele și metodele de valorificare a potențialului migrației în localitatea Selemet, în procesul de implementare a proiectelor. O prezentare detaliată în acest sens a fost făcută de către grupul AO "Baștina" din Selemet, raionul Cimișlia.

Cea de-a 2-a sesiune (Modele de bune practici din activitatea primăriei Selemet) a cuprins vizitarea instituțiilor renovate din localitate (muzeul satului - prezentare făcută de doamna Elena Teleucă, direc-

tor de muzeu; centrul social pentru copii cu dizabilitați și familii social-vulnerabile care a fost recent renovat - prezentare făcută de către doamna Maria Tărăcilă, managerul instituției).

➔ O informație amplă privind amenajarea și salubritatea satului Selemet a fost prezentată de către Anastasia Badan, președintele grupului de lucru din cadrul primăriei. Participantele la vizita de studiu au rămas ferm convinse că și ele ar putea organiza asemenea activități și cunoștințele acumulate aici le vor permite să facă primii pași imediați în organizarea lor.

Vizita de studiu este organizată de Congresul Autorităților Locale din Moldova, cu susținerea Programului ONU „Femeile în politică”, care este implementat de Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), în parteneriat cu Fundația Es-

t-Europeană și Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”, sprijinit financiar de Guvernul Suediei.

Este de menționat că primarii au avut parte de o experiență unică prin participarea la **festivalul iProsop, eveniment inedit în Republica Moldova, care a avut loc în aceeași zi în satul Selemet**. Festivalul a reunit 30 de meșteri populari și a avut ca scop promovarea tradițiilor și obiceiurilor legate de Prosop.

La eveniment au participat peste 5500 de persoane, 40 de primari din toate raioanele Republicii Moldova, delegații și ansambluri folclorice din România. Festivalul a fost organizat de către primăria satului Selemet și Asociația Obștească „Familii Migrante”, sub egida Ministerului Culturii al Republicii Moldova.

ANUNȚ

SERVICII DE CONSULTANȚĂ ȘI ASISTENȚĂ ÎN DOMENIUL FINANTELOR PUBLICE LOCALE

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) anunță lansarea serviciului de consultanță în domeniul finanțelor publice locale pentru autoritățile administrației publice locale (APL) ale comunităților membre ale CALM.

În cadrul serviciului, membrii CALM vor beneficia de consultanță și asistență în următoarele domenii:

- elaborarea și adoptarea bugetelor locale, inclusiv elaborarea bugetelor locale bazate pe programe și performanță;
- elaborarea analizelor și previziunilor economico-financiare;
- efectuarea estimării bazei fiscale;
- identificării noilor surse ale bugetului local;
- managementul efectiv al resurselor și finanțelor locale;
- implicarea cetățenească și consultarea publică a bugetului local;
- aspecte juridice în cadrul procesului de elaborare, adoptare și implementare a bugetului local etc.;
- implementarea serviciului "sfatul unui coleg experimentat" sau "răspuns rapid";
- alte domenii conexe procesului bugetar și finanțelor publice locale.

În dependență de specificul și complexitatea solicitărilor, serviciile vor fi prestate în următoarele forme:

- prin intermediul telefonului, e-mail și altor mijloace de comunicare electronică;
- direct la oficiul CALM, conform unui orar prestabilit de serviciu între experți;
- cu ieșirea experților în teritoriu;
- prin asigurarea accesului la materiale (publicații), baze de date, librărie on-line, website etc.;
- prin elaborarea la cerere sau din oficiu a avizelor, opiniilor, notelor informative etc.;
- în grup sau individual.

Pentru a adresa solicitările în domeniul finanțelor publice locale, membrii CALM sunt rugați să contacteze oficiul CALM la tel. **022- 213235/022-223509** sau e-mail: info@calm.md.

Cu cele mai bune urări de bine,

Secretariatul CALM

